

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članka vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 2 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, — List se dopošlja do odpovedi. — Udje „Katastralnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do sreče zjutraj. — Za zaprite reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Od zmage do zmage.

Dosedaj je bilo tako, da so krščanske vojske na Balkanu korakale proti Turku od zmage do zmage. Oni, ki v svojih srcih zaničujejo vse, kar je slovanskega, se kar načuditi ne morejo nad to čilostjo in krepkosti, ki so jo koj v začetku vojske pokazale majhne, prej tolikokrat zaničevane balkanske države. Celu v visokih poslaniških krogih so bili baje trno prepričani, da bo zmagala Turčija, in so na to zmagu delali že načrte za svojo bodočo politiko. Dosedaj nasprotniki Slovanov, hvala Bogu, niso dobili prav. Navdušenje za svobodo dostavlja slovanskim državam to, kar jim manjka na številu in vojnih sredstvih, zato zmagujejo na celi črti.

Najvažnejše so seveda zmage Bolgarije, ker je Bolgarija vodilna v sedanjih vojski in ker je tudi izmed vseh balkanskih držav vojaško najmočnejša. Ako Bolgarija podleže, drugim državam tudi njih zmage ne bodo mnogo pomagale. Zato je tudi ves svet sedaj poln zmage Bolgarov pri Lozengradu (Kirkilise). Za nasprotnike slovanske Bolgarije je prišla nepričakovano, od vseh prijateljev Slovanov je izvalila kipeče navdušenje.

Skoraj splošno se je menilo, da se Turčiji ni treba nič bati. Mogoče, da v majhnih praskah podleže, ampak pri vsaki večji bitki mora biti zmaga na turški strani. Bitka pri Lozengradu je podrla to splošno mnenje. Pokazalo se je, da so Bolgari trepnejši, odpornejši, boljše organizirani in izurjeni vojaki nego Turki. V turški armadi se je pokazala neednost med voditelji, nezaupanje vojakov proti voditeljem in premalo navdušenja za boj. Mladi bolgarski narod pa, katerega je močna vera v Boga ohranila tudi v npravnem oziru čilega, mu vzgojila hrabro srce in mu ohranila zdravo, krepko telo, gre z nepopisnim navdušenjem v bojni grom, da osvobodi svoje, od Turkov tlačene sobrate. Dobljena bitka pri Lozengradu je samozavest Bolgarov samo povzdignila. Njih duše sanjajo sedaj o Carigradu.

Carigrad je padel leta 1453 v roke Turkov. Sedaj po bitki pri Lozengradu se prvokrat prikaže na nebu svetel žarek upanja, da bo zopet sveti križ za blestel nad tem zgodovinskim mestom ter zatemnel polmesec. Bolgari so poklicani, da ponese znamenje odrešenja v mesto, od koder je izhajala stoletja in stoletja velika nevarnost za krščanstvo. Vsak Slovenec ve, koliko so morali nekdanji naši pračedje pretrpeti od Turkov. Ne znabiti samo par desetletij, ampak skozi 300 let je trepetal slovanski narod pred turškimi krvočelniki ter odbijal njih napade. Mnogoštevilne povesti in pesmi našega naroda še pripovedujejo o teh žalostnih časih. Sedaj se prikazujejo znamenja, kakor da bi prihajalo kruto maščevanje nad Turke za vsa ona grozodejstva, ki so jih nekdanj zažali krščanskim narodom v Evropi.

Bolgarski vojni uspehi.

Sijajna zmaga pri Kirkilisi.

Z bojišča med Turki in Bolgari se je v zadnjem času največkrat imenovalo ime Kirkilise. Ta trdnjava se je zgradila po načrtih in pod vodstvom nemških ženijskih častnikov. Kraj je oddaljen od Drinopolja približno 60 km. Na to trdnjavo se je kot svojo poglavito vojno podlago opiralo desno glavno krilo turške armade, ki je postavljena okoli Drinopolja. V tem je bil veliki pomen utrjene Kirkilise za celu turško armado. Mesto Kirkilise šteje 16.000 prebivalcev.

Okrog te trdnjave je pretečeni tečen divjala neprenehoma 65 ur strašna bitka, tako divja, da jih novejša zgodovina le malo pozna. Nasproti sta si stala skoraj enako močna sovražnika. Listi poročajo, da so imeli Bolgari 120.000, Turki pa 140.000 mož na bojnem polju. Dne 24. oktobra je bil ta boj končan s tem, da so Bolgari ob 11. uri dopoldne zasedli Kirkilise.

Kako se je vršila bitka.

Bolgarski general Dimitrijevič je imel povelje, da mora v desetih dneh vzeti Kirkilise. Boji za trdnjavo so se začeli dne 21. oktobra. Od severa, vzhoda in zahoda so prodirale bolgarske čete vedno bližje proti trdnjavi. Bolgari so morali zavzeti najpoprej 18 u-

trdb pred glavno trdnjavo. Ponajveč se je nazadnje vršil boj na nož. Z bajonetnimi napadi se je posrečilo Bolgarom pregnati Turke iz ene utrbe za drugo. Po noči so razsvetljevale krvavo bojišče velike električne luči. Od 23. na 24. oktobra so grmeli topovi celo noč, vršil se je naskok za naskokom. Bolgari so se celo noč skrbno pripravljali na glavni napad zjutraj, dne 24. oktobra. Ko se je začelo svitati, so začeli Bolgari iz zavzetih prednjih utrdb obstreljevati mesto, ki je začelo goreti na več krajih. Polki, ki so marširali po poti, ki vodi iz Raklice, so napadli trdnjavo Dominčo, ki se je nahajala še v turških rokah, ter so jo po kratkem, a strahovito krvavem boju vzeli. Med tem so druge bolgarske kolone zasedle vzhodne griče. Bolgarska vojna sila je pritrsnila od vseh strani z neprimernim junaštvom proti mestu. V tem trenutku so se umaknili Turki iz mesta proti jugovzhodu. Istočasno pa so bolgarske čete tudi zastavile umikajočim se Turkom pot proti Carigradu. Razvel se je tako strahovit boj, da jih je malo v celi zgodovini. Splošno so se borile čete oko v oko, z bajoneti, na nož, na življenje in smrt. Bilo je pravo mesarsko klanje. Že so začele nekatere bolgarske vrste omahovati, toda nove čete, ki so prihajale na pomoč, so jih potegnile zopet naprej, in tako se je posrečilo Bolgarom po večurnem boju zavzeti vse turške postojanke.

V severni okolici Kirkilise se nahaja mnogo vinogradov. Po teh vinorodnih gričih sta se bila Turk in Bolgar na življenje in smrt. Ob 10. uri dopoldne so vdrle prve bolgarske čete od severozahodne strani čez vinograde v Kirkilise. Boj se je z isto strahovitostjo nadaljeval po mestnih ulicah ter je trajal nad eno uro. Bolgari so se borili z levjo hrabrostjo. Turki so bili pobiti in so bežali iz mesta v divjem neredu. Kljub temu, da je bilo bolgarsko vojaštvo izmučeno do skrajnosti, je vendar z novim pogumom prodiralo za bežečimi turškimi četami, ki so drle proti Bunar Hisarju jugovzhodno od Kirkilise.

Zmago so odločili gorski polki, ki so stali neprenehoma skozi 48 ur v najhujšem ognju. Bolgari se niso niti zmenili za bruhanje topov, za krogelje, ne za veliko število onih, ki so padli; preko ranjenih in mrtvih tovarišev so drli naprej za zmago.

Bolgari so pri Kirkilisi napravili tudi bogat vojni plen. Vseh topov, katerih je bilo po bolgarskih poročilih skupno čez 200, so se polastili Bolgari. Število pušk in streliva pa je še mnogo večje. Tudi vsa zaloga živil je prišla v last Bolgarom. Med plenom se nahaja tudi vsa prtljaga turškega poveljnika Mahmud Mukhtar-paše, sina velikega vezirja. Celu častno sabljo, okinčano z brilanti, katero je podaril sam sultan Mukhtar-paši, so dobili med tem bojnim plenom.

Turki pripisujejo glavno krivdo, da je bila turška armada pri Kirkilisi tepena, poveljniku Mukhtar-paši. Nameravajo ga postaviti pred vojno sodišče. Njegov oče, ki je turški veliki vezir, ali po naše ministrski predsednik, namerava zaradi tega odstopiti. Na njegovo mesto bo baje imenovan Kiamil-paša.

Ostale poveljnike premagane turške armade pri Kirkilisi: egiptskega princa Aziz-pašo, ki je pri Kirkilisi poveljeval konjenici, mestnega guvernerja in nekaj drugih višjih častnikov, so v Carigradu zaprli, ker leti na-nje krivda, da so zakrivilili turški poraz. Po najnovejših poročilih so nekdanjega poveljnika v Lozengradu, Azim-beja, zato, ker je prenašlo zbežal iz mesta, za lazen usmrtili.

Zrtve bitke.

Po končani bitki je bil pogled na bojno pozorišče naravnost strašen. Celi kupi mrtvih in ranjenih Turkov ter Bolgarov so ležali na bojnem polju. Kri je tekla v potokih. Po dosedanjih poročilih so izgubili Turki do 20.000 mrtvih in ranjenih. Tudi izgube na bolgarski strani morajo biti zelo velike.

Bolgarski vojskovodje.

Car bolgarski, Ferdinand, je le bolj imenoma najvišji vojskovodja, pravi rrvovni poveljnik bolgarske armade v sedanjem boju je general Mihael Savov. Star je 50 let. Savov hitro vse zapazi, preudari in izvrši, ima torej lastnosti, ki so za vojskovodjo najpotrebnejše. Svoje vojaške študije je naredil na Ruskem. V vojski med Bolgari in Srbi je bil Savov stotnik in pridržen generalnemu štabu. Cara Ferdinandu hvalijo, da je dober poznavalec človeških zmožnosti in lastnosti, zato je tudi kmalu spoznal vojaško nadarjenost Savovo ter ga poklical za vojnega mini-

stra. Pod Savovim ministrstvom je zaltevala vlada velikanske svote za vojaštvo, kar je omogočelo, da so sedaj lahko postavili pol milijona vojakov na bojišče proti Turkom.

Poveljnik bolgarske armade pri Lozengradu (bolgarsko ime za Kirkilise) je general Radko Dimitrijevič. Vojaštvo ga imenuje Napoleončeto, kar ima precej sličnosti s slavnim francoskim cesarjem Napoleonom. Tudi njegove vojaške zmožnosti so znane kakor pri Savovu. Star je okoli 50 let in je tudi svoje višje vojaške študije izvršil na Ruskem. Kot vojaški nadzornik je neumorno delal na to, da je bila Bolgarska na vojsko povsem pripravljena. Vendar mu gotovi krogi ne morejo odpustiti, da je bil član zarote, ki je prejšnjega kralja Aleksandra Batenberžana pregnala s prestola ter ga nagnala iz dežele. Dimitrijevič je mož odločne volje, ki s krepko roko izvršuje svojo načrte. Naročeno mu je bilo, naj vzame Kirkilise v desetih dneh, pa je to izvršil še hitrejšo.

Načelnik generalnega štaba, torej prvi svetovalec Savova in Dimitrijeviča v sedanjih vojski je generalni major Fičev. Svoječasno je hotel Bolgarska Fičeva v Carigradu nastavit kot svojega poslanika, toda sultan ga je odklonil, ker ni maral, da bi tako važno mesto zasedel častnik. Ko je ministrski predsednik Stamblov, dober prijatelj Fičeva, padel, je prišel tudi Fičev v nemilost. Prestavili so ga iz glavnega mesta v pokrajinsko mesto. Toda s svojim delovanjem je kmalu zopet potegnil pozornost višjih krogov na-se ter se dokopal do prejšnje priljubljenosti. Sedaj mu je dana priložnost, da zapiše svoje ime z velikimi dejanji neizbrisljivo v zgodovino balkanskega naroda.

Junaštvo bolgarskih mater.

Nek bolgarski častnik pripoveduje sledeč ganljiv dogodek: V vojaško zbirališče v Tirnovi je prišel iz vasi Bjelo rezervnik. Njegova žena z obema malima otrokoma in njegova stara mati sta ga spremljali do kasarne ter čakali na odhod polka. Ko smo stali v vrstah, pripravljani za odhod, je stala zunaj mlada vojakova žena in otroci, vsi objokani, ihtenje vseh je bilo v srce segajoče. Tedaj pa pristopi stara sivolasa vojakova mati pred vojaško vrsto in reče sinu s povzdignjenim glasom: „Tvoj oče je bil pri Dienovskijevem samostanu od Turkov ustreljen v boju za svobodo Bolgarije. Glej, moj sin, da ne omadežuješ njegovega spomina! Stori to, kar je za Bolgarijo potrebno! Jaz te blagoslavljaj, Bog te naj čuva!“

„Priznavam“, je nadaljeval častnik, „da so mu stopile pri tem prizoru solze v oči od globokega ganjenja; poljubil sem stari kmetici roko. Prepričan sem, da ne bo noben mož moje stotnije pozabil besed matere-junakinje iz Bjele.“

Ali je torej kaj čudnega, če zmaguje armada, za katero vzgojujejo vojake take matere?

Drinopolje.

Mesto Drinopolje, ki se tudi imenuje po Bolgarsko Odrin ali Jedrenj ter po turško Edirne, je torišče, na katerem se vrše najljutejši boji med Bolgari in Turki. Drinopolje leži ob reki Marici na severo-vzhodnem delu evropske Turčije v pokrajini Trakiji in je oddaljeno od bolgarske meje 25 kilometrov. Pri Drinopolju se zlivata v Marico reki Arđa in Tundža. Drinopolje je središče vzhodnih prometnih zvez s Carigradom; mimo tam pelje tudi takozvana „orientalska“ (vzhodna) železnica v Carigrad. Mesto šteje okoli 90.000 prebivalcev; od teh je približno tretjina Turkov, drugi so Bolgari, Grki, Judje in Armenci. Katoličanov je v Drinopolju okrog 500, vendar je Drinopolje važno za katoličane, ker je tukaj središče bolgarskih katoličanov. Katoliška škofija, ki ima svoj sedež v Drinopolju, obsega velik del Turčije in vso Bolgarijo, a šteje skupno kakih 50.000 vernikov. V okolici Drinopolja je več katoliških bolgarskih vasi. V Odrinu je že od nekdanj vojaško središče evropske Turčije. Sedaj, ko se je meja Turčije že tako skrčila, je Drinopolje glavna turška obmejna trdnjava.

Okrog Drinopolja so se nekdanj vršile velike bitke. Mesto je dal že rimski cesar Hadrijan — od nje ga je baje tudi mednarodno ime mesta, Adrianopol — močno utrditi.

Najznamenitejša je bila velika bitka pred Drinopoljem dne 9. avgusta 378 po Kristusovem rojstvu, ko so zahodni Goti premagali rimskega cesarja Valensa, kateri je umrl na begu. Leta 551 so v bliž-

ni Drinopolja slovanski narodi po večdnevem krvavem boju premagali bizantinskega cesarja, leta 586 so mesto oblegali Avari, leta 922 so si ga prisvojili Bolgari, 22. novembra 1189 so zavzeli mesto nemški križarji, leta 1205 je bolgarski kralj Janez premagal pri Drinopolju romanskega cesarja Balduina. Bolgari so cesarja vjeli in on je tudi umrl v ujetništvu. Na to zmago svojih prednikov se spominjajo sedaj Bolgari, ko stoje na zemlji, katera je napojena že stoletja sem z bolgarsko krvjo. Leta 1361. si je osvojil mesto turški sultan Murat in ga je leta 1366. povzdignil v glavno mesto Turčije; turška prestolnica je ostala v Drinopolju do zavzetja Carigrada leta 1453. 468 let je vihrala zastava preroka Mohameda nad Drinopoljem. Leta 1829 se je Drinopolje udalo rusku generalu Djebič-Zabalkskemu. Rusi pa so bili po zavzetju Drinopolja nesrečni. Na tisoče in tisoče ruskih vojakov so pomorile v mestu in okolici kužne bolezni, ki so nastale vsled močvirja ob reki Marici. Med ruskim carom in turškim sultanom se je kmalu nato sklenil mir, po katerem so Rusi mesto zopet zapustili. V krimski vojski leta 1854. so zasedli mesto Francozi, a samo za nekaj časa. Dne 21. januarja 1878 so Rusi zopet zasedli mesto, a je ostalo v njih lasti le do 31. januarja, ko se je sklenilo premirje med Turki in Rusi. Od leta 1878 naprej so Turki Drinopolje vedno utrjevali. Sezidali so na levem bregu reke Marice v velikem krogu močne trdnjave. Vsak grič okrog mesta je utrjen. Tuđi kolodvor vzdolžne železnice, ki je oddaljen 4 km od mesta, ter železniška proga v daljavi 5 km sta močno zavarovana z utrdami. Utrjeni tabor okrog mesta obsega 35 km. Mesto ima lepo lego, je sezidano na 40 m visokih gričih in je bolj podobno velikanski vasi kakor mestu. Nekdaj je bilo mesto lepše, a vsled vednih vojsk je izgubilo svoj sijaj; povsod se kaže zanemarjenost in razdrapanost, ceste so blatne, ozke, podobne hribovskim klancem. Edina znamenitost Drinopolja je velikanska in krasna mošeja (mohamedanska molitnica) sultana Selima II., ki stoji v središču me-

sta na vzvišenem prostoru, tako, da s svojimi mnogobrojnimi kupolami in štirim nad 60 metrov visokimi stolpi (minaret) mogočno nadvladuje vse mesto. Ta mošeja je najlepša v celem turškem cesarstvu.

Ruski kozaki -- bolgarski prostovoljci.

Iz Zofije se poroča, da se zbira tam prostovoljna vojna četa konjenikov, ki šteje 8000 mož. To četo tvorijo sami Rusi, in sicer je 80 odstotkov ruskih kozakov, katere je rusko vojaško poveljstvo pustilo začasno na dopust. Ostali prostovoljci pa obstojijo iz dijakov, mladih častnikov in beguncev ruske armade. Kozaki so prišli v Bolgarijo kar na konjih. Ker Bolgarom primanjkuje konjenice, je bila ta ruska pomoč v Sofiji z veseljem sprejeta. Kozaki, ki so prišli na Bolgarsko, so najboljši ruski vojaki ter so se po večini že tudi udeležili rusko-japonske vojske. Tej prostovoljni četi poveljuje ruski vojvoda Patsov, ki zbira okoli sebe najboljše ruske konjenike.

Patsov se hoče s svojo četo vojskovati v prvih vrstah ter napasti glavno turško taborišče.

Mrtva glava -- znak prostovoljcev.

Na Bolgarskem se je oglasilo za vojsko nad 8 tisoč prostovoljcev, ki so se zbrali v posebno vojno četo, katera ima na svojih zastavah, orožju in obleki kot znak — mrtvaško glavo. V tej četi so mladeniči, stari od 16—26 let. Namen teh mladih bolgarskih rodoljubov je, da se postavijo v prve bojne črte in da se v boju s sovragom bijejo na življenje in smrt. „Svoboda domovine ali naša smrt“, je bojni klic teh mladeničev. Ta četa je oblečena v presno obleko, napravljeno iz domačega konopnega platna. Jopič je modre; hlače bele in telovnik rdeče barve. Na prsih imajo pripet svoj bojni znak — mrtvaško glavo in dva meča navskriž. Čepice so podobne čepicam naših Orlov. Oboroženi so člani te čete samo z revolverji, meči in handžarji. Pušk nimajo, ker hočejo napadati sovražnika le iz bližine „nož na nož“.

Tudi iz Srbije se poroča, da obstoji tam vojna

četa, imenovana „liga mrtve glave“. En del te čete je na konjih. Geslo srbskih bojnikov „mrtve glave“ je: „Maščuj Kosovo!“

Turška grozodejstva.

Od vseh strani se vsako uro poroča o novih, vnebovpijočih turških nečloveških grozodejstvih.

Pot, po kateri so bežali Turki pred bolgarsko-srbsko-armado, je bila zaznamovana s strašnimi grozovitostmi.

Ko so prišle bolgarske čete v vas Furneno, so našli tam 147 mož, žen in otrok, grozno razmesarjenih. Pred očmi starca je bila cela družina neke hiše umorjena, potem so Turki starca zvezali, vrgli ga na truplo njegovega sina in so ga ustrelili. Divji turški bašibozuki (neka vrsta turških žandarjev) so v nekem kraju prisilili prebivalce, da so se vrgli na tla in so vsakega posameznega ustrelili.

V dolini reke Struma so bežeče turške čete zažgale vse vasi. Tam, kjer so stale poprej naselbine kristjanov, so sama pogorišča, med ožganim tramovjem pa leže napol ožgana, poprej od Turkov trpinčena trupla nesrečnih prebivalcev.

Turško praznoverje.

Ko so prišle bolgarske čete nočni napad na Kirkilise, je nastala naenkrat nevihta z gromom in bliskom, ki se je mešal z gromenjem topov. V gozdu pri Amikapu blizu Kirkilise je zaporedoma udarila strela. Vjeti Turki-Anatolci so pripovedovali o strahu, ki ga je v tem nenavadnem času vzbudila ta nevihta med turškimi četami. Praznoverni mohamedani so v blisku in gromu spoznali znak božje jeze. Nek hodža (turški duhovnik) je zaklical: „Allah (Bog) nas kaznuje! Pregrešili smo se zoper koran (turško sveto pismo)“. Kot blisk so šle te besede po celem turškem taboru od čete do čete in so docela omajale vstrajnost mohamedancev. Staroturki pa pravijo, da so krivi turškega propada mladoturki.

Zemljevid balkanskih bojišč.

Da si naši bralci lažje predstavijo lego in razvitev bojišč na Balkanu, smo jim preskrbeli zemljevid. Na desni strani, kakor leži zemljevid pred bralcem, se vidi bolgarsko-turško bojišče: Mustafa paša, ki so ga Bolgari koj iz početka zavzeli, Kirkilise (Lozengrad), kjer so Bolgari slavno premagali Turke, Lüle-Burgas, do katerega so že tudi prodrli Bolgari, in na sredi Adrianopel (Drinopolje), ki ga hočejo Bolgari z obleganjem in naskokom ali pa tako, da mesto izgledajo, dobiti v svoje roke. Na levi strani zapazuje bralci zgoraj Črnogoro s Skaderskim jezerom in mestom Skader (Skutari); proti severu je sandžak Novi pazar z glavnim mestom istega imena. Potem bralci lahko po vrsti zasledujejo imena vseh mest, ki so prišle v srbske roke: Mitrovica, Pristina, Kumanovo, Skoplje (Üsküb), Tetovo (Kalkandelen), Štiplje (Istip), ki so ga zavzeli Srbi in Bolgari, kateri so s svojo armado prodirali iz Küstendila, Veles (Kopriviti), ki je že tudi v srbskih rokah. Še bolj južno leži veliko mesto Monastir (Bitolj), od katerega pelje železnica proti Solunu (Saloniki) ob Egejskem morju. Spodaj je grško kraljestvo, kojega meje proti Turčiji so zaznamovane s črto, sestavljeno s križcem (s tako črto je na zemljevidu v obče označena meja med posameznimi državami). Od grškega mesta Larissa, ki se vidi na karti, je grška vojska

prodirala proti severu z namenom priti do Soluna; drug del grške vojske pa prodira proti mestu Janina v turški pokrajini Epirus.

Srbski vojni uspehi.

Bitka pri Kumanovem.

Glavna srbska vojska, pod vrhovnim poveljstvom prestolonaslednika Aleksandra, kateri se je pridružil en del zahodne bolgarske armade, je dne 24. oktobra po hučji bitki premagala Turke pri mestu Kumanovo nad Skopljem. Bitka pri Kumanovem je dosedaj najkrvavejša, kar so jih izvojevali Srbi v dosedanji vojski nad Turki.

Začela se je ta huča borba že v noči od 23. na 24. oktobra ter je trajala dne 24. oktobra ves dan, 23. oktobra zvečer, ko je ležala gosta megla v dolini pred Kumanovem, je ena turška divizija 6 kilometrov od mesta napadla srbsko infanterijo. Srbi so bili iznenadeni, vendar so se vstrajno borili.

Zjutraj ob 2. uri so Srbi naskočili z okopi močno utrjene turške postojanke. Infanterija je z nasko-

kom ypadla v turške utrdbe. Nastala je strašna nočna bitka, ki je trajala celi 2 uri.

Kljub srbskemu junaštvu Turki niso odnehali. Ob 6. uri zjutraj so Srbi zopet na celi črti napadli Turke. Srbska artiljerija je z vso silo bruhala ogenj na turške vrste. Turki so odgovarjali s točo karteč. Trikrat je že naskočila srbska infanterija turške postojanke, a je le počasi zamogla napredovati. Končno se je posrečilo srbski artiljeriji užugati turške topove. Ob 9. uri dopoldne so se polastili Srbi trdnjave in so zavzeli mesto.

Med tem pa so se turške čete južno od mesta zbrale na neki višini in so začele od tam streljati na Srbe in Bolgare. Srbi so morali zopet z naskoki napasti Turke, kateri so končno okrog 2. ure popoldne zapustili svoje postojanke in bežali v neredu proti Skoplju. Ta opoldanski boj je bil nad vse divji in kr-

vav. Sovražnika sta trčila tesno skupaj in nastal je boj z bajoneti in handžari. Zmagovalci so ostali Srbi.

V boju za Kumanovo se je posebno izkazala srbska artiljerija (topničarstvo). Dalje časa so streljali Srbi in Turki s topovi drug na drugega. Srbi so merili tako srečno, da so morali Turki s svojimi kanoni utihniti.

Na turški strani se je borilo 25.000 mož; srbsko-bolgarska armada je štela 35.000 mož.

Na obeh straneh so izgube zelo velike. Srbi poročajo, da je padlo 5000 Turkov in 2500 Srbov. Na srbski strani je padlo tudi mnogo častnikov.

Posebno vroč je bil boj, ki se je razvil s 7. in 18. srbskim pešpolkom ter 500 Albanci. Srbi so namreč prisilili Albance, da so se udali. Dasiravno so ti že dali znamenje za predajo, so nenadoma začeli Albanci v bližini 50 korakov streljati na Srbe. Nastal je

krvav bojni metež. Padlo je veliko število Srbov, a Albance so Srbi do zadnjega moža potokli.

Srbski armadi pri Kumanovem je poveljeval sam prestolonaslednik Aleksander. Bil je med najhujšim ognjem večinoma v bližini bojne vrste. Po končanem boju je došel tudi kralj Peter na bojišče ter vzel zmago z navdušenim veseljem na znanje.

Srbi zavzeli Skoplje.

Po bitki pri Kumanovem so bežale turške čete proti mestu Skoplje, ki leži južno od Kumanovega. V Skoplju je imel glavni poveljnik zahodne turške armade Zekki-paša svoj glavni stan ali taborišče. V Carigradu so po turških porazih pri Kirkilisi imeli še edino upanje na Zekki-pašo in njegovo armado. Skoplje ima namreč močno trdnjavo, ki bi lahko kljubovala sovražniku, ki bi prišel od severa ali severo-vzhoda. A, ker so bile turške čete pri Kumanovem tako silno potolčene, so bežale kar mimo Skoplja dalje in dalje. Celi turški oddelki so metali na begu svoje puške proč, samo, da so si oteli življenje. Srbska kavalerija (konjenica) je Turke z velikim uspehom zasledovala.

Turški poveljnik Zekki-paša je spoznal, da se v Skoplju ne more ustavljati srbskemu navalu, posebno, ker se je južni oddelk srbsko-bolgarske armade pomikal proti Skoplju. Če bi se bili Turki v Skoplju ustavili, bi bili v nevarnosti, da jih obkoli in zajame srbsko-bolgarska armada. Zatorej je Zekki-paša raje zbežal s svojo armado iz Skoplja ter je mesto in trdnjavo brez boja prepustil Srbom. Turške čete so se umaknile proti Velesu (Köprülü).

V soboto, dne 26. oktobra, ob 2. uri popoldne, so došle prve srbske čete v Skoplje. Krščanski prebivalci so prišli srbski vojski nasproti in so vriskaje pozdravljali svoje rešitelje. Zastopniki tujih vlad v Skoplju so prišli k prestolonasledniku Aleksandru, ki je jezdil na čelu zmagujoče vojske, nasproti, in so ga prosili, naj ščiti mestno prebivalstvo. Prestolonaslednik je to obljubil in naglašal, da prihajajo Srbi kot osvoboditelji in ne kot zatiralci.

Srbom je padel v Skoplju v roke bogat vojni plen. Turki so bili kar slepo bežali iz mesta in so pustili vse topove s trdnjavo vred nepoškodovane. 80 topov, 80 vagonov streliva, velika zaloga živeža in živine, ki je bilo vse namenjeno za turško armado, je prišlo zmagujočim Srbom v roke.

Vest o zavzetju mesta Skoplje, ki je bilo nekdanj prestolnica starih srbskih kraljev, je napravila na Srbe izvanredno veliko veselje. Po vsej Srbiji se vrše zahvalne službe božje.

Skoplje, ki je glavno mesto vilajeta Kosovo, šteje 24.000 prebivalcev, od teh jih je polovica kristjanov, ostali pa so mohamedanski Srbi, Turki in Albanci. Med kristjani je 8982 Bolgarov, 1344 Srbov, 216 Grkov in 360 Vlahov.

Ranjence pripoveduje.

Prinašamo poročilo časnikarja, ki je opazoval dogodeke po srbsko-turški bitki pri Kumanovem, o ranjenih in njih pripovedovanju.

Vozovi z ranjenci prihajajo z bojišča. Voz za vozom ropota mimo mene, blede obrazi zrejo topo v me, po zraku priplavajo do mene izmučeni vzdih. Zapazim znan obraz; pred nekaterimi dnevi sva se spoznala in razposajeno ter veselo se je takrat poročnik Perič z menoj razgovarjal, ko je prišel slučajno v glavno taborišče. Pristopim. Vkljub velikim bolečinam, ki jih očitno čuti, se trudi smehljati. Kakor bi mi hotel podati tudi desno roko, toda zaman, desna roka leži tam spodaj pri Kumanovem, karteča mu jo je odtrgala, ko je vihtel meč proti sovražniku. Poročnik Perič zna povedati nekatere zanimivosti iz boja pri Kumanovem. Njegov polk je bil najhujše v ognju, boril se je obraz v obraz s sovražnikom in bil skoraj popolnoma posekan. „Naši vojaki so bili divji“, pripoveduje poročnik Perič. „Ko smo na povelje polkovnikovo začeli naskakovati, slišal sem okoli sebe hripave glasove in videl obraze, katerih ne bom nikdar pozabil. Pred nami je neprenehoma svetilo in prasketalo od strelcev, toda moja ušesa so bila gluha za žvižganje krogelj, noben stok padlih me ni ganil, slišal sem edino-le povelje: Naprej! Sicer se nisem zavedal pri neprestanem lastnem bojevanju in pri neumornem pokanju turških in albanskih pušk ali napredujem ali nazadujem, toda naenkrat sem videl polje pred seboj prosto, vse je utihnilo. Pred nami je stala tolpa Albancev, ki je svoje bele čepice posadila na puškine cevi. Bilo jih je nad 500. Nevede skoraj sem zapovedal svojim vojakom, da ustavijo streljanje. Albanci so se udali, slo je po naših vrstah. Približamo se jim na 50 korakov. V tem pa naenkrat počijo albanske puške in cela ploha krogelj se vsuje nad nas. Ukani so nas. To nas je razjarilo. Za trenutek smo obmolknili, kakor bi začutili vsi obenem bolečino in stud nad tem ravnanjem, potem pa se je namvsem izvil iz prs krik, besen, stoteran, grozen; tulili smo, besneli smo, sploh ne vem, na kak način vse smo dali v svoji prevarjenosti duška jezi. Nihče nas ne bi mogel več nazaj držati, nobenega povelja ni trebalo, naravnost zagrizli smo se v nasprotnika. Na nič se več ne spominjam. Strast, ki me je objela, popustila me je še-le, ko ni bilo nobenega Albancev. Vse smo postreljali in poklali. Kmalu nato prireči od neke šrapnela in me zažene. Do zavesti sem prišel še-le pozneje in zapazil, da nimam več roke.“

Spomenik mrtvaških glav.

Tik srbskega mesta Niš, od koder se je pomikala glavna srbska armada proti Skoplju, stoji poseben spomenik, ki je nekak opomin srbskemu narodu, posebno pa vojakom, ki korakajo mimo, na žalosten

dogodek izza več kot sto let, katerega spomenik predstavlja.

Pred dobrimi sto leti, ko so se Srbi dvignili proti Turkom, in si s strašnimi žrtvami pod Črnim Jurijem izvojevali svobodo, je zapovedoval ustašem v Nišu vojvoda Stefan Sinojelič. Turki so ga napadli z velikansko premočjo, in ker je spoznal, da se jih ne ubrani, je dne 19. maja l. 1809 zbral svoje moštvo na glavni utrdbi in utrdbo, moštvo in sebe pogнал v zrak. Razstrelba je bila tako strahovita, da je daleč naokoli vse podrla. Ne eden Sinolejičevih junakov ni ostal živ — nad 1000 mož je storilo junaško smrt. Turki so izkopali mrlične izpod razvalin in jim odrezali glave, kajti paša je za vsako glavo obljubil 20 „pjaštrov“. Iz apna, kamna in 952 človeških glav so zgradili Turki stolp, ki se imenuje „Kelekule“, to je kula lobanj. Okrog tega strašnega stolpa so Srbi pred kakimi 30. leti zgradili kapelo.

Mimo tega stolpa je šla pretečene dni srbska armada v boj, na ta stolp so gledali vojaki, ko so šli proti turški meji in marsikateri je stisnil krepkeje svojo pest, hoteč reči: „Čakaj Turčin, ne bo dolgo, ko maščujemo tvoje stoletne grozovitosti.“

Črnogorsko-turško bojišče.

Skadra dosedaj Črnogorci še niso dobili v svojo oblast. Južna armada pod poveljstvom generala Martinoviča je zasedla že vse višine zahodno od Taraboša, le utrdba na Tarabošu, ki je ključ do Skadra, se še vedno drži. Mesto Skader je krog in krog oblegano. Od severa pritiska kolona prestolonaslednika Danila vedno huje na mesto. Dan za dnem se vrše manjši boji. Pričakuje se, da bo Skader vključ vsemu hrabremu odporu padel.

Severna, Vukotičeva armada, prodira v Novem pazarju od kraja do kraja, ter deluje sporazumno s Srbi. Dne 25. oktobra se je del Vukotičevih čet pri Sjenici v Novem pazarju združil s srbskimi četami. Pozdrav obeh bratskih čet je bil zelo prisrčen.

Črnogorci so po večdnevni huđi bitki zoper Turke in Albance zavzeli Plevlje, kjer je bila do l. 1909 avstrijska vojaška posadka. Tudi Prijepolje je prišlo v srbsko oblast. Tako so torej že skoro vsi važni kraji v Sandžaku Novi pazar, kateri je v trgovskem oziru tolike važnosti za Avstrijo, v črnogorskih, oziroma srbskih rokah.

Grško-turško bojišče.

Kakor druge balkanske vojske, tako tudi Grki dan za dnevom zmagonosno prodirajo vedno dalje v turško ozemlje. Pri Sarantaporu je grška armada pod poveljstvom prestolonaslednika Konstantina dne 23. oktobra napadla turško kolono, ki je štela 22 bataljonov in 6 topničarskih baterij. Bitka je bila zelo krvava in je zahtevala na obeh straneh mnogo žrtev, toda Turkov je padlo mnogo več kot Grkov. Grška armada je Turkom neprestano za petami in je prodrla že do Kožane, od koder vodi dobra cesta v Bitolj (Monastir), kjer se zbira glavna moč turške armade v zahodnem delu Turčije. En del grških čet prodira proti mestu Verria, mimo katerega vodi železnica iz Bitolja v Solun ob Egejskem morju. V vseh zavzetih krajih so nastavili Grki svoje urade.

Avstrija osamljena.

Gotovo je, da je politika sedanjega vnanjega ministra Berhtolda nasproti balkanskim slovanskim narodom mnogo boljša nego grofa Erentala. Grof Erental si je domišljeval, da mora nasproti balkanskim narodom nastopati kot oče proti svojim otrokom in da si morajo ti otroci vse dati dopasti. Njegova politika je bila večkrat naravnost razžaljiva in poniževalna nasproti svobodnim državam na Balkanu. Uspeh je bil, da nas na Balkanu nihče ni maral. Bili smo naravnost osovraženi. Grof Berhtold se je dosedaj ogibal vsaj vsakega razžaljenja in omalovaževanja. Z ozirom na vojsko se je držal strogo nepristranski. Splošno pa se je govorilo, da grof Berhtold ne bo pustil, da bi se po vojski spremenile katerekoli meje na Balkanu in se okrepile balkanske slovanske države. Za to politiko je hotel pridobiti tudi obe zaveznici. Potrkal je najprej v Berlinu. Tam so mu baže odgovorili, da nimajo za tako avstrijsko politiko na Balkanu nobenega vojaka na razpolago. Zadnji tečen se je vozil grof Berhtold po Italijanskem ter imel v Pizi sestanek z italijanskim vnanjim ministrom. Tudi tukaj je bil odklonjen. (Tako je bil grof Berhtold naenkrat s svojimi načrti osamljen. Zato ni kmalu komu bolgarska zmaga pri Lozogradu take čobre došla, kakor našemu grofu Berhtoldu. Njegovi listi že piskačo, da nihče ne bo mogel braniti, ako si vzame Bolgarija plačilo za svoje zmage na turški zemlji, in da se mora tudi Srbom, Črnogorcem ter Grkom dovoliti primerno razširjenje njih mej. Torej naenkrat drug veter, ki gočovo ne bo Avstriji pri slovanskih narodih na Balkanu nič škodil, Avstrija tudi ne bo osamljena, ako ostane na tem stališču.

Preobrat.

Čudovito trden je nemški značaj! Dokler se je mislilo, da bo Turčija v sedanji vojski kot močnejša gotovo zmagovala, so skoro vsi nemški časniki prezirljivo pisali o slovanskih bojevalcih, marsikateri listi naravnost sramotilno in razžaljivo. Tako kakor pri nas zakotni „Štajerci“, ki navdušuje svoje šnopsarje za Turke. Sedaj pa, ko so pokazali balkanski narodi z zmago za zmago svojo veliko moč, se je izvršil naenkrat preobrat v nemški javnosti. Časnik za časnikom prihaja spokorno na stran slovanskih narodov in priznava svojo zmoto. Bolgari so z zmago pri Lo-

zogradu in Srbi z zmago pri Kumanovem povzročili velikanski preobrat v evropski javnosti in Turki so izgubili več kakor samo dve bitki. Izgubili so pri vseh narodih vero v turško življensko moč. Turčija je dokazala na sedanjih bojiščih, da je zares bolan mož, kateremu ni več pomagati. In Nemci in drugi narodi, ki so dosedaj z njimi čutili, se obračajo proč od njih. To so pravi prijatelji! Naš „Štajerc“ s svojimi šnopsarji bo seveda ostal zvest Turku in lepo bi bilo, ako bi jih ena kompanija s frakeljni šla sedaj na pomoč Turkom, ko jim tako huđa prede.

Ko je postalo vse nezvesto Turkom, spomnila se je Rumunija, da je za njo povečana sosednja Bolgarija lahko velika nevarnost, in je začela mobilizirati. Težko je verjeti, da bi šla Turkom na pomoč. Mobilizacija se je izvršila menda samo v strahu, da bi Bolgarija tudi Rumuniji ne vzela zemlje ob izlivu Donave v Črno morje.

Pismo slovenskih usmiljenk.

Sedem usmiljenih sester, katere že več let delujejo v Makedoniji, je pisalo nedavno domov sledeče vrstice: „Naša srca krvave, če pomislimo na neizmerno bedo ubogega ljudstva! Železniške zveze so vse ustavljene, daleč na okoli leže zapuščene vasi, kakor bi vse izumrlo. Makedonske može in mladeniče so vzeli Turki k vojakom, tudi vse konje in vso govedo so vzeli seboj. Ubogi makedonski otroci in uboge makedonske matere! Že poprej so si ti ubogi ljudje komaj pripravili vsakdanji kruh, a zdaj pa sploh nimajo nič! Poleg tega pa še žive v neprestanem strahu, ker divji turški vojaki neprenehoma pretijo, da bodo vse pobili in uničili. Žene se skrivajo, jočejo in gladujejo v zapuščenih bajtah; sivolasi starčki in otroci prihajajo trumoma k nam in prosijo kruha in pomoči. Me bi naj vsem pomagale, vse nasitile in rešile pred gladom in sovražnikom. V naši šolski sobi se sedaj mlo joče čez 200 lačnih bolgarskih otrok. Če bi zamogla dati vsakemu le košček črnega kruha! Živež je postal nezmagljivo drag in trgovci nam nečejo dati ničesar več na posojilo. S tisoč rokami bi radi prosile svoje rojake pomoči za uboge bolgarske otroke! ...“

Srbi so zavzeli dne 27. oktobra mesto Veles (Köprülü) ob reki Vardar. Tudi Stiplje je prišlo v srbsko-bolgarske roke; ko so Turki videli sovražnikovo armado, so kar divje zbežali. Od teh točk prodirajo Srbi in Bolgari naprej proti Bitolju, kjer si nameravajo podati roke Črnogorci, Grki, Srbi in Bolgari. Turška armada, ki je bila pri Kumanovem pobita, se je umaknila v smeri proti Solunu, en del pa je pobegnil proti Tetovu (Kalkandelen), zahodno od Skoplja. A tudi tukaj si Turki niso upali se ustaviti, ampak so bežali dalje in dalje, ena cela turška kolona, broječa 7000 mož, pa se je udala Srbom. Srbi so Tetovo dne 27. t. m. zavzeli brez boja. Tukaj so zaplenili Srbi 125 turških topov in zelo mnogo streliva ter živeža. Na potu iz Kumanovega do Tetove so zaplenili Srbi 187 turških kانونov in 340 zabojev streliva; na tej progi so torej izgubili Turki vso artilerijo.

Na severu so srbske čete zavzele Mitrovico, od koder pelje železnica v Solun; kakor se poroča, srbski general Živkovič prodira proti Prijepolu.

Zmagujoča bolgarska armada prodira od Kirkilise naprej proti Carigradu. Polastila se je turških mest in trdnjav na južni strani Drinopolja in Kirkilise: Bunar-Hisar, Lile-Burgas Baba-Eski. Drinopolje je od Carigrada odrezano. Bolgari so se polastili železnice, ki veže Drinopolje s Carigradom. Ob reki Ergene se pričakuje v teh dneh zopetna velika bitka med Bolgari in Turki. Po dosedanjih uspehih je docela upravičeno upanje, da zmagajo Bolgari.

Razne novice.

- * Godovi prihodnjega tedna:
- 3. nedelja: 28. po Binkoštih, Viktorin škof.
- 4. ponedeljek: Karol Boromejski.
- 5. torek: Caherija, Vitalij.
- 6. sredo: Lenart, opat.
- 7. četrtek: Engelbert, škof.
- 8. petek: Bogomir, škof.
- 9. sobota: Božidar

* Duhovniška vest. Bogoslovni profesor Frane Kovačić je bil v nedeljo, dne 27. oktobra, od našega prevzvišenega knezoškofa imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetovaleca.

Sodnijska imenovanja. Za sodnika v Ptujju je imenovan dr. Anton Stuhec, za okrajnega sodnika je imenovan dr. Jožef Oswatitsch v Mariboru za Rogatec, za sodnika v okrožju graškega nad sodišča sta imenovana avskultanta Alojzij Nendl in J. Kralj, avskultant Jaklitsch pa za sodnika v Šoštanjju. — Za sodnika v Velikovecu je imenovan avskultant dr. Fr. Fürstbauer.

* V državnem zboru se je nadaljevala proračunska razprava, ki se vleče naprej brez posebnega zanimanja. Dne 29. oktobra je govoril med drugimi ministrski predsednik grof Stürgkh, ki je zatrjeval, da je Avstrija sicer miroljubna napram drugim državam, da pa vendar zna tudi z orožjem braniti svoje pravice kot velevlast. V tej seji so se tudi izvolili

člani delegacij, ki začnejo zborovati dne 5. novembra v Budimpešti. Za Stajersko sta izvoljena dr. Korosec in Prišing, za Kranjsko dr. Šušteršič in za Goriško Fon. Slovenski poslanci so vložili več važnih predlogov: dr. Jankovič je v zvezi z drugimi poslanci dne 24. oktobra vložil ostro vprašanje na finančno ministrstvo radi osebno-dohodninskega davka, kateri se nalaga tudi ubožnejšim posestnikom, katere so zadela to in lansko leto razne uime. Dne 29. oktobra pa se je dr. Jankovič toplo zavzel za naše vinogradnike in je zahteval, da se za brezobrestna posojila nastavi 15letni odplačilni rok in naj se posojila hitreje izplačujejo. Poslanec Pišek je vložil nujni predlog, naj se posestnikom v Konjiškem in mariborskem okraju, ki so bili po toči močno prizadeti, in občinam, katerim je hudourje poškodovalo ceste, podeli državna podpora.

* **Hrvatje** smo postali, tako z gnevom in gnusom tarna „Stajerc“. V tolažbo mu bodi, da bomo prej vse nemškutarje milostno izložili kje na gornještajerske pečine in vsakega primerno opremili z zadostno mero Strasschillovega „tega najbolj grenkega“, ki pa vendar za-nje ni tako grenak kakor jugoslovanska država, v kateri bodo po „Stajercvih“ besedah vladali „v jezuitovskih šolah vzgojeni klerikalni velikaši“, in sicer „vladali po vzorcu srednjeveških trinogov z ognjem in mečem, z gromado in inkvizicijo“. Brr! Takšna bo torej jugoslovanska država? Ali ni to strašno? To ne bo več hrvaško, to bo že turško! Sicer pa „Stajerc“, ki se v balkanski vojski tako vroče postavljajo za Turka, da ga bo kmalu sam turški sultan imenoval za svojega najljubšega prijatelja in častnega občana veleslavne Turčije, nima niti najmanj pravice, zgražati se nad namišljenimi turškimi grozovitostmi, s katerimi se bo baje vladalo v jugoslovanski državi. Kdor Turka hvali, njemu morajo tudi turške manire biti prav. Še to povemo „Stajercu“, da ni nobena sramota, če se brati Slovenec s Hrvatom, ki mu je brat po jeziku in veri; sramota pa je, in sicer največja sramota, če kak človek, ki je rojen od slovenske matere, potem pljuje na svoj materin jezik ter postane nemškutar.

* **In mi?** Ljubljanski dnevnik „Slovenec“ je zadnjo soboto s ponosom poročal, da se je ta njegova številka tiskala že za 10.000 naročnikov. Prosimo, dnevnik in 10.000 naročnikov! Od kod ta uspeh? Od neumorne agitacije za list! Nikdar ni ugodnejša prilika za agitacijo kot sedaj, ko želi vsak človek poročil z bojišča. Idi in agitiraj!

* **III. slovenski protialkoholni shod.** Ob enem 10letnica protialkoholnega gibanja na Slovenskem bo v nedeljo, dne 17. novembra v Ljubljani. Shod prireditelja vzajemno „Protialkoholna zveza sveta vojska“ in „Društvo zdravnikov na Kranjskem“ s pomočjo drugih strokovnjakov in veščakov. Predavali bodo tudi štirje zdravniki. Zborovanje bo v veliki dvorani Uniona in se bo pričelo ob 9. uri dopoldne ter bodo trajala predavanja cel dan. Proti večeru bo zborovanje za ženstvo posebej.

* **3. november posvečen prodaji srečk Slov. Straže.** Nedelja, dne 3. novembra naj velja za vsakega našega somišljenika in somišljenico kot dan za splošno prodajo srečk Slov. Straže. Posebno mladina pojdi na delo! Srečke se naj po več skupno naročajo pri Slov. Straži v Ljubljani ali pa pri podružnici Sl. Straže v Mariboru.

* **Današnji številki našega lista** je priložen letak o Tomaževi žilindri.

* **Gradeo.** Slov. katol. izobraževalno društvo „Kres“ priredi v nedeljo, 8. nov. Slomškovo slavnost v restavraciji „Zum goldenen Stern“, Sparsbergschasse 65, z zanimivim vsporedom: Tamburaške in pevske točke ter igra „Pogodba“. Slovenci udeležite se v obilnem številu!

* **Okrožni zadrudni shodi** se vrše: Danes dne 31. oktobra ob 2. uri popoldne v dvorani okrajne hranilnice v Kozjem. V nedeljo, dne 3. novembra, ob pol 11. uri predpoldne, v prostorih izobraževalnega društva v Loki pri Zidanem mostu. V nedeljo, dne 10. novembra, ob pol 11. uri predpoldne v prostorih hranilnice in posojilnice v Zičah. Vse zadruge se pozivajo, da gotovo pošljejo k shodu vse člane načelstva in nadzorstva, ker se bo razpravljalo o raznih za razvoj naše zadruge organizacije vevlačnih vprašanjih.

Mariborski okraj.

* **Maribor.** Nemci so za občinske volitve že postavili svoje kandidate. Določili so, da mora vsak, ki hoče biti izvoljen za občinskega očeta, biti „deutsch-freihheitlich, to se pravi: biti mora hud liberalce in še bolj hud Nемеc. Med kandidati pa čitamo imena trgovcev in obrtnikov, ki se ne branijo prejemati od Slovencev denarja. — V ponedeljek, dne 28. t. m. zvečer je umrl tukajšnji pivovarnar Götz. Zadel ga je kap.

* **Gor. Sv. Kungota.** V zadnjem času je bilo na občinski deski in stari šoli nabito razglasilo o razpregledovanju zemljiško-davčnega katastra, s katerim razglasilom je pristojni razpregledovalni načzeljmerec tukajšnjemu občinstvu naznanil, da bo 24., 25. in 26. oktobra v prostoru davčnega urada v Mariboru sprejemal naznanila o nastalih spremembah zemljiškega posestva in izvrševal druga razpregledna (evidenčna) opravila, in da mu naj torej zemljiški posestniki v teh dneh javijo nastale spremembe. To razglasilo je vendar zopet bilo nabito v našem nam razumljivem občevalnem slovenskem jeziku, in slovensko besedilo razglasila vendar zopet ni bilo zakrito. Ravno tako je na tej občinski deski od zadnje nedelje naprej nabito vendar-le zopet slovenski razglas c. kr. finančnega deželnega ravnateljstva za Stajersko v Gradcu, s katerim se pozivajo posestniki v porabi stoječih hiš, oziroma njihovih namestniki, dalje dajalci v podnajem in gospodarstveni predstojniki podati hišne in stanovalske izkaze. Torej tudi ta razglas je nabito

lepo v slovenskem jeziku, in torej slovenski del razglasa vendar zopet ni nazaj zagrnjen. Toda na občinski deski nabitih razglasov ne morejo vsi brati, pač pa ob nedeljah in praznikih po božji službi vsi poslušamo ustmena oznanila raz farovski prag. Ta pa so vsa le nemška, in to tudi, če so bila izdana od oblastnij v slovenskem jeziku. Tako nam je ravnokar imenovani razglas c. kr. finančnega deželnega ravnateljstva za Stajersko v Gradcu o podaji hišnih in stanovalskih izkazov, katerega je ta c. kr. oblast izdala v slovenskem jeziku in kateri je na občinski deski tudi nabito v slovenščini, razglasevalec raz farovski prag zadnjo nedeljo vendar-le oznanil samov nemščini. In tako je nekaj časa sem pri nas sploh pri ustmenih oznanilih in razglasih raz farovski prag, kar pa poprej ni bilo tako. Ako naj bi ti javni ustmeni razglasi dosegli svoj namen, potem jih mora ljudstvo vendar dobro razumeti in se torej vsled tega morajo objavljati v ljudem popolnoma razumljivem jeziku, torej pri nas v slovenskem kraju v slovenščini, kakor je tukaj svoječasno tudi bilo.

* **St. Ilj** v Slov. gor. V ponedeljek, dne 28. oktobra je umrl, zadet od kapi, kovaški mojster in pos. Ivan Princ v Cirknici. Rajni je bil vzor vrlega katoliškega Slovenca. Bil je splošno priljubljen. Pogreb rajnega se je vršil včeraj, dne 30. t. m., ob obilni udeležbi. Naj bo rajnemu, ki je tako ljubil slovenski St. Ilj, lahka domača zemljica!

* **Sv. Martin** pri Vurbergu. Gospodarski shod, ki ga je sklicala v nedeljo, dne 27. oktobra, pri nas Osrednja zadruga iz Maribora, se je dobro obnesel. Govoru g. Fr. Žebota smo vsi s pozornostjo sledili. Shod je otvoril in vodil domači župnik č. g. Lajnsič.

* **Fram.** Da naša kmečka hranilnica in posojilnica, stara komaj 3 leta, res dobro napreduje, prav jasno priča, ker ima blizu 50.000 kron odvišnega denarja. — Trgatev se nam je prav slabo obnesla, nekaj zaradi toče, nekaj zaradi plesobe. Mošt je imel 15—16 stopinj. Cena je pa prav visoka. — „Slovenski Gospodar“ je dobil 20 novih naročnikov, tako, da ga sedaj prihaja v župnijo blizu 70. — Umrlo je letos že 7 mož, zadnji Fr. Viher, veren in naroden mož. Prihodnjo nedeljo, dne 3. novembra, bo č. g. kanonik Gabere blagoslovil novo cerkvico na pokopališču, ki je stala 6.000 K. Slovesnost bo prav lepa. Ob tej priliki se bodo preselili v novo grobnico v cerkvi telesni ostanki lani umrlega župana framskega, Janeza Gert.

* **Fram.** Ko je v nedeljo, dne 27. t. m. vabil veliki zvon k službi božji, je povabil Gospod k sebi na plačilo svojo zvesto, 74 let staro služabnico Elizabeto Lešnik, ki je bila 29 let gospodinja rajnemu g. Fr. Slaniču, župniku pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah in zadnjih 10 let v župnišču v Framu. Po Slov. goricah in drugod je bila znana njena darežljivost, izobraženost in pobožnost. Mnogim je bila krstna in birmanska botra; podpirala je cerkve in dobre namepe, dijake, bogoslovce in tudi marsikateri duhovnik ji je dolžan hvalo. Pogreb je bil prav veličasten, spremljalo jo je 5 duhovnikov in mnogo občinstva na novo pokopališču, kjer ji je pripravljen jako lep prostor kot kraj miru.

* **Slovensko gledališče v Mariboru** Prihodnjo nedeljo, 3. nov. se vrši v Narodnem domu predstava Meškoje igre „Mati“. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

* **St. Ilj v Slov. gor.** Naše bralno društvo in podružnica Slov. Straže prireditelja v nedeljo, 10. nov. v Slov. Domu popoldne po večerni ceh Slomškovo slavnost. Slavnostni govor bo imel g. dr. Hohnjec iz Maribora.

* **Sv. Jurij v Slov. gor.** Za Slovensko Stražo je po šentlenartski podružnici svoj prvi dvekranski novec darovala Jež Helena. Mladenke posnemajte!

* **Sv. Lenart** v Slov. gor. Kmet. podružnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. naznanja in uljudno vabi vse ude, kakor tudi neude in druge prijatelje svinjereje, vino- in sadjereje na poučna zborovanja, katere priredi in sicer: Dne 3. novembra 1912 ob pol 8 uri zjutraj (tako po prvem sv. opravilu) pri Sv. Rupertu v Slov. gor. v prostorih stare šole. Govoril bo deželni potovalni učitelj g. Jelovšek o svinjereji. Dne 10. novembra 1912 ob 8. uri zjutraj (tako po prvem sv. opravilu) v St. Lenartu v Slov. gor. v dvorani g. Arnuša: Govori deželni potovalni učitelj g. Pirstinger o vino- in sadjereji. Istega dne (10. nov.) pa se vrši poučno zborovanje popoldne ob 3. uri (tako po večernicah) pri Sv. Barbari v Slov. gor. Govoril bo deželni potovalni učitelj g. Pirstinger o letošnji vinski bolezni.

* **Hoče.** Dekliška zveza priredi v nedeljo, dne 3. novembra popoldne poučno zborovanje in Slomškovo slavnost. Pridite vse!

Ptujski okraj.

* **Ptuj.** Tjelovadni odsek Orel je na zadnjem občnem zboru sestavil sledeči odbor: Mihael Brenčič, predsednik; Ognjeslav Frajnkovič, podpredsednik; Ognjeslav Skaza, blagajnik; Ivan Kuhar, tajnik; Iv. Janžekovič, načelnik; Franc Petrovič, Franc Rogina, Kuhar ml., odborniki.

* **Ptujske novice.** V nedeljo, dne 27. oktobra, je bil na Ptuj slovensko inštaliran tu delujoči pruski pastor Winkelmann; dobil je namreč avstrijsko državljanstvo. Več let je že na Ptuj deloval kot pruski podanik! Sedaj pa se vprašajmo: Kako je mogoče, da tuji podanik deluje v Avstriji in vzgojuje mladino? Za kakšne ideale bo pruski podanik navduševal a v s t r i j s k e otroke?? Kaj takšnega je samo v Avstriji mogoče! Ptuj pa je tudi po celi Avstriji znan kot eno najhujših nemških, to je posilnemskih gnezdi! Da so k tej slavnosti prihiteli pruski pastori od blizu in daleč, se razume. Čudimo se le, da je g. Kossar (Hotel „Kaiser“) dal svoje prostore za to slavnost! — Velik požar je bil v terek popoldne v Skorbi (župnija Hajdin). Ob 2. uri je začelo goreti; silni veter in piš je širil ogenj z grozno naglico; zgorelo je 9 poslopij. Kako je ogenj nastal, še ni znano. — Lesen most na Dravi popravljajo že 4 mesece, pa delo še sedaj ni gotovo.

* **Hajdin.** Dne 29. oktobra popoldne je razsajal strašen požar v vasi Kungota v hajdinski fari. Veter, ki je vlekel, je požar zelo razširil in ga napravil nepogasljivega. Uničena je skrb vsa vas. 14 posestnikom so uničene hiše in gospodarska poslopja, nekaterim samo gospodarska poslopja, a samo 5 jih je, ki so ostali neprizadeti. Škoda je ogromna, a sedaj še nepreračunjena. Zlasti občutno so prizadeti posestniki zato, ker so jim zgoreli vsi že shranjeni poljski pridelki. Ljudstvo, ki je rešilo samo živino, je brez strehe in brez hrane. Pomoč je nujno potrebna.

* **Rogoznica** pri Ptuj. Vsled preoblega zavzivanja alkohola je umrl pretečeni mesec Železnigar, p. dom. Smidek. O ti nesrečni alkohol; še bolj nesrečno si pa ti ljudstvo, ki nič ne spoznaš svojega najhujšega nasprotnika.

* **Vurberg.** Poljski pridelki so pri nas večinoma spravljani pod streho. Čeravno se nam je spomladi obetala dobra letina, nam je vendar vedno deževje vse pokvarilo, posebno pa so bili prizadeti vinogradi po dvakratni toči, katere je vzela našim vinogradnikom polovico trgatve. A še ostalo grozdje je slabo dozorelo. Pa še nekaj novega je pri nas, gosp. urednik: Naš Poldek in Franc se neki jezika nad nas „klerikalce“, zakaj neki ne pridemo k njima po nasvete glede prihodnjih občinskih volitev, ker sta baje tudi tako šolana kakor naš g. župnik. V odgovor samo toliko. K štajercijanskim dopisnikom ne bomo hodili po nasvete. Vendar jim hočemo dati dober svet. Ker znata tako izvrstno pisati v „Stajercu“, napravita še tudi en inserat na vse nemškutarke župane: „Brez vse pomote sestavljati volilne imenike za občinske volitve in delati pritožbe na glavarstvo zoper klerikalce znata samo Poldek in Franc na Vurbergu.“ Gotovo bosta imela potem masten zaslužek ter se vama ne bo treba pehati za občinski stolček. Obilo zaslužka vama privoščijo „klerikalci“.

* **Osluševci.** Gospod Jožef Kovačec nam poroča na dopis našega lista št. 43 iz Osluševca, da se dotični fantje niso v gostilni napili žganja, ampak v Lahovi trgovini.

* **Sv. Lovrenc na Drav. polju.** Podružnica Slov. Straže za župniji Cirkovec—Sv. Lovrenc uljudno vabi člane in vse župljane na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 3. novembra pri Sv. Lovrencu v čitalnici po večernicah. Na vsopredju je slavnostni govor, deklamacije, petje, poročilo odbora, volitev odbora in krasen dramatičen prizor s petjem v spomin A. M. Slomška.

Ljutomerski okraj.

* **I Gornjeradgonski okraj.** Bog nas je obvaroval večjih vremenskih nesreč. Polja in gorice so pomladi krasno pokazale. Nekaj je vzel pomladanski mraz zlasti ovočja, precej je škodovalo deževje. Vendar je še bilo, četudi ne klenega zrnja, toliko, da se ni bati pomanjkanja. Hajdina je bolja ob višjih legah kakor ob nižjih. Vinski mošt je pokazal do 15 stopinj sladkorja. Splošno moramo reči za vse: hvala Bogu!

* **Sv. Peter** pri Račgoni. Za dobro vneti Fr. Mrčnik je postavil v Ivanjševcih lep križ na polju, kjer je bil blagoslovljen v oktobru ob obilni udeležbi vernega ljudstva.

* **Veržej.** V nedeljo, dne 27. oktobra, so prevzvišeni g. knezoškof slovensko blagoslovili tukajšnji salezijanski zavod. Ljudstvo je prevzvišenega vladiko slovensko sprejelo. Imenom občine jih je pozdravil že v soboto tržki župan Osterc; nadučitelj Sprager, učence Kapun in učenka Osterc imenom mladine, domači župnik pa v imenu župljanov. Pri vohodu v zavod sta pozdravila vladiko profesor Kovačič in ravnatelj zavoda, dr. A. Guadagnini. Knezoškof so na pozdrave prijazno odgovarjali. V nedeljo se je zbrala v Veržej ogromna množica ljudstva. Kmalu po 8. uri so knezoškof blagoslovili zavod. Nato pa so služili sv. mašo v cerkvi in so imeli krasno pridigo. Pri darovanju po sv. maši so darovali vladika 350 K za zavod. Popoldne pa so obiskali g. župnika in hišo Puščenjakovo, kjer se jim je poklonil ženski odbor. Predsednica Al. Panič je visokega kneza kratko pozdravila. Res krasen dan je bil 27. oktober za Veržej in celo Mursko polje!

* **Ščavniška dolina.** Stavenšičani se dobro držijo kot verni, gospodarski in pristaši slovenske katoliške stranke. Dobro, da ljubijo bolj srečo in nimajo gostilne; tudi kakor garjave ovce se ogibljejo nekega človeka, ki je po sosesčini okužen s štajercijanskim strupom. Lepo bi bilo, če bi tudi Ivanjševčani hodili vsopredno z njimi. Saj je znan pregovor, da vzame suša en kos kruha, mokrota pa tri. Njim zna ljubezen do mokrote hudo škodovati. Škoda bi bilo srečnih ljudi, premožne vasi in lepega kraja, če splava.

* **Sa. Križ na Murskem polju.** V nedeljo po Vseh svetnikih, dne 3. novembra ustanovimo pri nas Dekliško Zvezo in žensko podružnico Slovenske Straže. Govoril pride slavni organizator slovenske mladine veleč. g. dr. Josip Hohnjec iz Maribora. Sporeda I. del se vrši v cerkvi in sicer ob pol 10. uri pridiga g. dr. Hohnjeca, potem slovenska sv. maša na namen križevskih mladenk z njihovim skupnim sv. obhajilom. II. del se vrši v društveni dvorani in se začne ob 1. uri popoldne z govorom g. dr. Hohnjeca, ter se nadaljuje po večernicah. Vrstijo se govori petje, deklamacije domačih in tujih deklet. Vabijo se razven vseh križevskih deklet posebno tudi njihovi stariši, da bodo vedeli, zakaj se gre, in sosedne Zveze, da pridejo navduševati svojo najmlajšo sestrico. Prireditve je vstopnine prosta.

Slovenjgraški okraj.

* **Razbor** pri Slov. Gradcu. Dne 14. oktobra smo položili v grob 73 let starega moža, Jurija Plešuvčnik. Pogled v grob mi budi spomine, kakoršnih imam malo. Dolgo vrsto let poznam Jurija; bila sva prijatelja. Občudoval sem ga kot značaj; bil je odločno naroden, a ne v liberalnem pomenu besede, ampak krščansko-naroden mož, ki svojega prepričanja ni skri-

val nikdar in pred nikomur; pri vseh volitvah je ostal trden kot skala za krščansko-narodne kandidate, in vsa njegova okolica je bila trdno na njegovi strani. Bog nam daj še več takih kmetov, so res pravi blagoslov božji. Rajni je veliko izkusil na svetu. Leta 1866. je bil v vojski, in kakor je večkrat pripovedoval, so naši vojaki vrstoma padali okrog njega, njegova ni zadela nobena krogla. Od vojakov se je vrnil v svojo domovino v župnijo Razbor, kjer je bil do pozne starosti vzoren gospodar. Rajni je bil mnogo let občinski svetovalec in načelnik krajnega šolskega sveta ter mnogo let cerkveni ključar; bil je tudi vedno naročnik „Slovenskega Gospodarja“. Ob grobu so jokali njegovi prijatelji in njegovi preblagi otroci. Na domu je govoril rajnemu v slovo tukajšnji krojač Filip Lešnik; pogrebne obrede pa je opravil domači g. župnik ob asistenci g. Janeza Rozman, župnika v Zavadnem pri Šošanu. Kako priljubljen je bil rajni, je kazal njegov pogreb, velika množica ljudi ga je spremljala na zadnji poti. Blagi prijatelj, na srečno svidenje!

s **Smartno** ob Paki. Tukajšnji g. župan M. Pirtovšek bo obhajal dne 7. novembra 70letnico rojstva in obenem 50letnico poroke. Vrlemu našemu rojstasu kličemo: Še na mnoga leta!

s **Sv. Duh** na Ostrem vrhu. Neki „Jaka“ nas je počastil v „Slogi“ s posebnim dopisom. (To je zelo čudno, da se je Franc spremenil v Jaka. Napača ni namreč nihče drug zagrešil kakor naš nekdanji župnik Segula, ki je tukaj nosil še ime Franc. Še bolj čudno pa je, da ta župnik hvali tukajšnjega glavnega zastopnika liberalne stranke, Majcena, in napača našega poslanca dr. Verstovška. Mi kličemo novemu Jaki: Roke proč od naše fare! Že ve, zakaj. Mi ne potrebujemo župnika, ki zagovarja liberalce! Danes samo toliko.

s **Podgorje pri Slovenjgradu**. Bralno društvo priredi v nedeljo dne 8. novembra popoldne po večernicah v prostorih stare šole dve predstavi in Slomškovo slavnost.

s **Smartno pri Veležu**. Tukajšnje bralno društvo ponovi igro „Mlinar in njegova hči“ dne 3. novembra v Društvenem domu ob 3 uri popoldne. Med odmori svira gramofon. Prireditev se vrši v znamenju Slomškove slavnosti.

Celjski okraj.

c **Celje**. Za četrto poročno zasedanje pri celjskem okrožnem sodišču je poklican za predsednika dvorni svetnik in predstojnik celjskega okrožnega sodišča, dr. Maaks Bouvier, njegovi namestniki pa so deželno-sodni nadsvetniki dr. Adolf Roschanz, Gvidon Visconti in deželnosodni svetnik Ljudevit Wenediktter. — Okoliški občinski zastop je v svoji zadnji seji sprejel proračun za leto 1913. Dohodkov izkazuje 9815 K, izdatkov pa 51.621 K, primanjkljaj torej 41.866 K in se pokriva s 75%no doklado na v občini predpisane državne davke ter z doklado na užitinski davek. — V eni zadnjih noči je šel 64letni črninar Jože Stingle iz Gaberja po cesti domov na Spodnjo Huđino. Nasproti se mu je pripeljal težko obložen voz, kateremu se ni mogel več ogniti. Voz ga je podrl na tla in kolesa so mu šla čez glavo. Smrtno poškodovanega in nezavestnega so odpeljali Stingleja v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu nato, ne da bi bil prišel k zavesti, umrl.

c **Celje**. Električno razsvetljava za Celje pripravljala naš mestni zastop. Župan Jabornegg v vsaki seji tarna, da se nekateri hišni posestniki ustavljajo njegovim načrtom. Toda čemu se čudi? Posestniki ne razumejo, zakaj se hoče napeljati elektriko iz Westnove tovarne v Gaberju, ki je pol ure oddaljena od Celja. Trg Žalec ima svojo elektrarno, pa bi je Celje ne moglo imeti? Celjsko mesto naj bo kakor kakšen kočar odvisno od milosti bogatega tovarnarja! Biti bi moralo ravno nasprotno. Mesto naj bi oddajalo drugim električni tok. Dobiček podjetja se bo deloma stekal v žep tovarnarja Westna; menda zato, da bo kot zagrizen Nemeč lažje Gaberje ponemčeval. Če se je že res hotelo napeljati od drugih električno luč, bi se naj bilo storilo to od c. kr. čipkarne.

c **Celje**. Opozarjamo na igro: „Mlinar in njegova hči“, ki bo v soboto, dne 2. novembra točno ob 8. uri zvečer pri „Belem volu“ v Celju.

c **Celje**. Društvo za varstvo in oskrbovanje otrok za celjski okraj je imelo dne 20. t. m. svoj redni občni zbor, katerega je otvoril društveni predsednik g. dr. Schwab s pozdravom na navzoče. Tajnik g. učitelj Janko Kramer je poročal, da je imel odbor v preteklem poslovnem letu 15 sej. Rešil je 18 slučajev, v enem, najnujnejšem, je oddal sirota v deško vzgajališče v Waltendorf, spravil na nogah popolnoma pohabljenega dečka na kliniko v Gradec k operaciji, kjer je čisto ozdravel. Društvo je prevzelo v popolno oskrbo siroto; podpiralo otroke z obleko in obuvalom in jim preskrbelo poštene službe. O gmotnem stanju društva je poročal blagajnik g. prof. Bračko. Društvo je imelo koncem tretjega poslovnega leta 788 K 45 vin. v blagajni. Dohodkov v preteklem poslovnem letu je bilo 333 K 62 vin., stroškov 211 K 48 vin., torej naša društvena imovina 910 K 59 vin. Po občnem zboru se je vršila tombola, ki se je prav dobro obnesla. Da je temu tako, so največ in v prvi vrsti pripomogli čast. g. vikar Gorišek, c. kr. deželnosodni svetnik g. Erhartič in njegovi hčerki gđeni Milena in Marija, ki so se z vso vnemo in res veliko požrtvovalnostjo zavzeli za to mladinsko društvo. Iskrena jim zahvala! Dosegel se je prav lep uspeh, ki bo omogočil društvu, da marsikje poseže vmes, v korist bedne mladine. Tudi celjski okraj ima dovolj zane-marjene in revne mladine, ki je vredna — v narodnem in kulturnem pogledu — rešitve iz gmotnega propada in gnusne bede. Naše mladinsko društvo se lah-

ko ponaša, da je v štirih letih svojega obstanka v socialnem in kulturnem pogledu za to zanemarjeno mladino že marsikaj storilo. Žal, da ravno tistim, ki bi bili poklicani sodelovati, pri tem občnem narodnem delu dostikrat manjka iskrene volje za to. Danes je pač najti še malo umevanja za to našo organizacijo, ki si ga ne moremo drugače razlagati kakor s tem, da so nameni in cilji te odločno narodne organizacije, za v narodnem in družabnem pogledu velevažno mladinsko skrb širšemu občinstvu še malo znani. Je treba pač za vsako stvar trajnega in dobro premišljenega dela, in zato ne gre, ustrašiti se. Naše društvo je dokazalo, da se z vstrajnostjo in malo požrtvovalnostjo da tudi v neugodnih razmerah veliko storiti. Da je naša prireditelj v gmotnem pogledu tako dobro uspevala, gre v prvi vrsti zahvala g. veletržcu Peter Majdiču, ki je kot dobitnik za to prireditev daroval plug. Boži mu na tem mestu izrečena najlepša zahvala. Vsem ostalim človekoljubnim darovateljem daril, božisi v denarju ali v blagu, iskrena zahvala. Zahvala slavnemu tamburaškemu društvu za sočelovanje!

c **Hmelj**. Hmeljska trgovina je postala na zatečnem trgu mirnejša. Cene so ostale splošno neizpremenjene, le slabi hmelj je izgubil po 2—4 K pri 50 kilogramih. Cene: slabi hmelj 124—130 K, srednji 130 do 140 K, in 140—156 K za prima hmelj. Za tujim hmeljem se je zelo povpraševalo in se je plačeval po 120—130 K 50 kg.

c **Rečica**. Dne 25. oktobra se je vršila volitev novega župana. Soglasno je bil izvoljen Franc Golčnik, po domače Rogele, iz Rečice, ki je znan kot dober in vrl gospodar. Za namestnika je izvoljen Fr. Rakun in za svetovalec Fr. Štiglic, Matija Jeraj in A. Turnšek. — Želimo in smo o tem tudi popolnoma prepričani, da bo delovalo novo zastopstvo v splošno korist, blaginjo in napredek ljudstva.

c **Rečica**. Naša Slomškova slavnost v nedeljo, dne 27. oktobra, je nad vse pričakovanje izborna vspeh. Skoraj vse trške hiše so bile v zastavi in močno streljanje možnarjev se je čulo od jutra do večera. Slavnost se je pričela že predpoldan ob 11. uri s pridigo in slovesno sveto mašo, katero je služil naš neumorno delavni, dobro znani prijatelj slovenske mladine in njen navdušeni organizator, preč. g. dr. Josip Hohnjec ob asistenci vlč. gg. domačega župnika, patra Vladimirja in kaplana. Po večernicah smo se pa zbrali v veliki dvorani g. Štiglica; bilo je toliko ljudi, da jih je morala polovica ostati zunaj ali pa oditi domov. V imenu Izobraževalnega društva pozdravi navzoče g. Anton Turnšek ter odda besedo slavnostnemu govorniku dr. Hohnjcu, katerega je zbrano občinstvo z navdušenjem sprejelo. Njegove besede so izzvale velikansko pritrjevanje. Pristržne ovacije in ploskanje ob koncu govora so pričale, da so segale prepričevalne besede globoko v srce. Nato je govoril srčno pozdravljen g. kaplan Hohnjec ter navduševal mladino k nadaljni izobrazbi, ko zapusti šolo. Sle-dile so deklamacije: Vesela pesem nedolžnega mladeniča, Mladeničev tovaršija, Popotnica vojaška, Slava Slomšku. Med posameznimi deklamacijami so prav lepo in zbrano peli domači pevci, na kateri zbor so Rečičani lahko ponosni. Pozabiti ne smemo, omeniti lepega prizora, ki je gnil navzoče do solz, ko so nastopile tri male belo oblečene deklice s šopki v roki, katere so položile pod krasno ovenčani križ, poklek-nile, med tem pa je g. kaplan pel samospev: „Molečemu dekletu“, s spremljevanjem harmonija. Ob koncu zahvali naš vrli g. Turnšek slavnostnega govornika v pristržnih besedah ter prosi, da bi naj večkrat osrečil Rečico s svojim obiskom, zahvali nadalje tudi g. kaplana, kateremu gre vsa čast, da je priredil tako lepo slavnost. Nato so nastopili mladeniči kot diletantje ter uprizorili igro: „Poštna skrivnost“. Sleherni igralec je svojo vlogo častno rešil. Ni bilo drugače, moral si se prav pošteno smejeti. Glavni povzročitelj smeha je bil seveda Matec Srakar. Vsa čast igralcem! Dan, posvečen Slomšku na Rečici, ostane v nezbrisnem spominu vsem udeležencem. Dal Bog, da bi nauki, ki so se slišali ta dan, padli na rodovitna tla in obrodili bogatega sadu!

c **Iz Podloga**. Veselo novico vam naznam. Naš gostilničar je moral nehati točiti žganje, in sicer vsled nekega odloka od oblasti. Upamo, da bo to lek za rdeče nosove nekaterih možakov.

c **Iz Savinjskih gora**. Nastopila je jesen, čas, ko zbira kmet trud svojega dela. Pa letos je pri nas žalostno. Dela trud se mu ni izplačal. Sleđnjemu, ki pozna tukajšnje razmere, ve, da ima tukajšnji kmet samo eden pridelek. In še ta, kakšen je. Neprestano deževje mu je večino krme uničilo. „Kakor bi kradli“, so rekli ljudje, ko so spravljali krmo, če so kaj suhega spravili pod streho. Otavo so kosili v drugi polovici oktobra, in lahko si vsakdo misli, kakšna da je. Žito, pšenico in oves je višjim gorjancem podpadel sneg. Slame so nekaj dobili, zrnje pa je ostalo na njivi. Draginja pa taka! Prosimo gg. poslance, da se potegnijo za tukajšnje gorske kmete, zlasti, ker jih tako hudo pritiskajo za osebno-dohodninski davek, da jih že rubit hodijo, kdor ni plačal prve polovice. In že za drugo leto hočejo vedeti dohodke, ko še praznega snopa niso omlatili. Zatorej, potegnite se za nas naši zastopniki!

c **Sv. Rupert** nad Laškim. Katoliško izobraževalno društvo je priredilo v nedeljo, dne 27. t. m. Slomškovo slavnost. Naša dekleta so tokrat prvič nastopila in uprizorile igro: „Najdena hči“. Igra je precej težka in dolga za prvokrat in vendar so jo igralke izvrstno pogodile ter pokazale, da je tudi v našem hribovskem kraju dosti zmožnosti in nadarjenosti, samo vzbuditi je bilo treba mlade moči. Tudi obleka igralke je bila dobro izbrana, strogo rimljanska, kar je

uspeh igre še bolj povzdignilo. Mladim igralkam čestitamo na prvem nastopu in želimo, da se kmalu zopet oglase. Mladenič Franc Klinar pa je v kratkem govoru orisal Slomška kot dramitelja slovenskega naroda. Vsem prisrčna hrala, posebno pa g. Polanču, organistu, ki je imel s prireditvijo največ skrbi in truda. Kmalu pa bo priredilo Izobraževalno društvo tudi za naše uboge šolarje malo veselje — Miklavžovo veselico.

c **Zidan Most**. V tukajšnji cementni tovarni, katera je last hrvaške eskomptne banke, gospodarijo neki Nemci, vozijo po nedeljah oglje, cement itd. Priče so na razpolago, še celo c. kr. žandarmerija. Dobro bi bilo, ako bi merodajni krogi storili proti temu kaljenju nedeljskega počitka potrebne korake, saj je ljudstva in živine dovolj, da se to delo lahko tudi med tednom zgodi.

c **Kam gremo v nedeljo, dne 3. novembra?** „K Belemu volu“ v Celje, kjer se bo ob 3. uri popoldne ponovila žaloigra „Mlinar in njegova hči“, ki se povsod igra na dan vernih duš. Predprodaja vstopnic je pri trdkih Goričar in Leskošek.

c **Sv. Peter v Sav. dolini**. Za Slov. Stražo so darovali: Pukl Karl 5 K; Gerlih Franca 2 K; Sedminek Martin 1 K; Roter Franca 1 K; Švigel Ant. 90 vin.; Novak Jernej, 70 vin. Čeremožnik Franc, 90 vin.; Fugina 1 K; Koprivšek Julka 1 K; Mastnak Franca 1 K in Mohorjani K 12 62. Skupaj K 27-10. Hvala.

c **Frankolovo**. Kmet. katol. izobraževalno društvo priredi poučno zborovanje v nedeljo, dne 3. novembra zjutraj po sv. maši v stari šoli na kojem bo imel predavanje deželni potovalni učitelj g. Goričan o kmetijstvu in sadjarstvu.

Brežiški okraj.

b **Brežice**. Teh 14 dni še dobro porabite v korist slovenski deci s tem, da kupujete in pripravljate v nakup srečke za loterijo Slovenske Straže, ki bo dne 18. novembra t. l. Dobe se po 1 K v Brežicah pri podružnici Slov. Straže, v trafiki ter pri trgovcu g. Iv. Vidmarju. — Opozarjamo tudi na občni zbor tukajšnje podružnice Slov. Straže, ki se vrši kmalu. — Novo trgovino namerava otvoriti v prostorih poprejšnje Ferencakove g. Bučar iz Ljubljane.

b **Sevnica** ob Savi. Deželni odbor je imenoval za tukajšnjega deželnega živinozdravnika g. Mačksa Leskovarja.

b **Loke** pri Planini. Dne 24. oktobra t. l. so se vršile tukaj volitve v občinski odbor. Veseli nas, da so se Brdovljani v toliko premislili, da so pustili planinskega velenemca in župana Schescherkota in volili raje katoliško-narodne može. Čuje se pa, da nekateri može, kateri so propadli, iščejo sedaj zdravila pri omenjenem gospodu ter hočejo vložiti priziv. Od mož, ki so bili prej v naših očeh krščansko-narodnega mišljenja, bi se ne bili mislili, da bodo iskali pomoči pri planinskem županu.

Najnovejše.

Vojska.

Dosedaj so imeli na balkanskih bojiščih po večini lepo vreme. Novejša poročila pa pravijo, da je nastopilo posebno v okrožju Drinopolja deževno vreme. Reki Marica in Arđa sta preplavili veliko zemlje, kar zelo otežkočuje napredovanje bolgarske, a tudi turške armade. Dan za dnevom dežuje, da se kar oblaki trgajo, gorski potoki drve z veliko silo v nižave. Na gorah so nastali veliki sneženi viharji, po planinah, visokih nad 850 metrov, je zapadel debel sneg. Ledenomrzli vetrovi brijejo po balkanskih višinah, a vkljub temu divja vojska nevzdržljivo naprej. Bolgari so zelo vstrajni tudi v najslabšem vremenu.

Bolgarsko bojišče.

V torek so začeli bombardirati Bolgari Drinopolje. Turki s svojimi topovi le bolj slabo odgovarjajo. Vzhodna armada se je vrgla z vso močjo na turške postojanke. Vrhovno poveljstvo turške armade ima vojni minister Nazim-paša; prejšnji poveljnik Abdullah-paša je odstavljen, ker ni bil dovolj podjeten proti Bolgarom. V torek se je začela bitka pri Lile-Burgasu; bojna črta je dolga 70 km ter sega od Lile-Burgas proti Istranzi in Črnemu morju. Bitka še ni končana. Novejša poročila pravijo, da je bila doslej zmaga na bolgarski strani. Upamo in pričakujemo, da premagajo Bolgari Turke docela in odločilno.

Srbsko bojišče.

Zahodna turška armada je kolikor toliko pobita. Pri Kumanovem je stalo v boju, kakor se poroča od srbske vlade, okoli 80.000 Turkov, padlo jih je baje 16.000. Poroča se o hudih sporih med turškimi generali; Djavid-paša je bil za nadaljevanje vojske še po porazu pri Kumanovem, pa ga je baje neki častnik ustrelil. Srbi so v pridobljenih krajih vpeljali srbsko upravo. General Jankovič je izdal na prebivalstvo oklic, v katerem pravi: „V eni roki prinašamo pravico, resnico in poštenost, v drugi pa smodnik in svinec. Kdor nam prihaja nasproti kot brat, ga bomo objeli. Bratovska edinost je zato tu, da se ob njej razbije turška država in da živimo v miru in ljubezni pod vladjo našega presvetlega gospođa kralja Petra.“

Črnogorsko bojišče.

Škader se še vedno ustavlja. Taraboš obstreljujejo Črnogorci po 8 ur na dan, pa ga še niso zavzeli; topovi še vedno streljajo s Taraboša. Nedavno je neka granata, izstreljena s taraboške utrdbe, udarila v črnogorsko taborišče ter ubila 2 častnika, 2 nevarno ranila. Med častniki sta bila tudi prince Danilo in Mirko; sleđnji je stal poleg začetega častnika ter je bil kakor po čudežu obvarovan smrti. Med tem so črnogorske čete zavzele na severu mesto Peč

(na karti je zaznamovano z imenom Ipek); od tod se bodo v družbi s srbskimi četami podale pred Prizren, ki je še vedno v turških rokah; potem krenejo proti morju. Glavno poveljstvo nad celo črnogorsko armado ima kralj Nikita, ki jo bo porazdelil v 3 armadne zборе, vsak obstoječ iz 15.000 vojakov. Ko bo Skader zavzet, bosta obe armadi, ki sedaj oblegata mesto, se obrnili proti morju, da zavzameta albansko pristanišče San Giovanni di Medua.

Grško bojišče.

Grška vojska je zavzela mesto Veria; Turki se niso ustavljali. Železniški promet med Verio in Monastirjem je pretrgan. Kakor se poroča iz Aten, je grška armada tudi zasedla Katerino, ki leži v solunskem zalivu.

Naš prevzvišeni g. knezoškof boče jutri, na praznik Vseh svetnikov, v stolnici v Mariboru po slovesni pontifikalni sv. maši podelili vernikom papežev ali apostolski blagoslov s popolnim odpustkom. Prihodnjo nedeljo, dne 3. novembra, pa bodo odpotovali na Dunaj k škofovskim konferencam ali sejam, ki se bodo vršile od 4. novembra naprej in pri katerih bodo prišla v posvetovanje važna cerkveno-pravna vprašanja.

Državni zbor. Včeraj in danes se nadaljuje proračunska razprava. Danes se zasedanje prekine. Prihodnja seja bo še-le dne 12. novembra, ker bodo med tem časom zborovale v Budimpešti delegacije. — Poslanec dr. Verstovšek je zopet interpeliral finančnega ministra radi osebno-dohodninskega davka v svojem volilnem okraju in se zlasti pritožil radi nečuvnega postopanja dr. Pototschnigga.

Ogrski državni zbor je začel včeraj zopet zborovati. Opozicije se razun dveh poslancev ni pustilo v zbornico. Pred poslopljem je bilo nastavljenih več sto policajev in vojakov. Proti poslancem, ki so hoteli vdreti v zbornico, so nastavili vojski bajonete. Poslanci so vojake opsovali. Poslanec Barabas je celo klical: „Živio ljudovlada!“ Seja državnega zbora se je nato mirno vršila.

Cene vinu. V Ljutomeru se plačuje letošnji vinski mošt po 50—80 vin. liter. — V Halozah po 40 do 60 vin. — V Svečini prodajajo letošnji vinski pridelek nekateri že po 60 vin. liter.

Vinogradniki!
Berlandieri in Riparia Teleki
je najboljša trsna podlaga sedanosti.
Zahtevajte naš veliki ilustrirani cenik.

Oskrbništvo vinogradov in trsnik sol
SIGMUND TELEKI, VILLANY, Ogrsko
Filialno zastopstvo SÖLLENAU, Nižje-Avstrijsko.

Svatko ponavlja:
Nema ravna onome sjaju, koji se postigne sa Solarinom, tekućim sredstvom za čišćenje kovina.
Solarine je zajamčeno čisto od kiselina i otrova!

Namesto ribjega olja

Koliko otrok mora piti ribje olje; gotovo mislijo stariši dobro, otroci pa jim bodo hvaležni, če jim dajejo **Scott-ovo emulzijo** namesto olja. Kajti v tem izdelku se ne čuti več duha in okusa olja, malim pa diši okuzna mešanica večinoma tako, da pri pogledu na steklenico začnejo ukati in skakati veselja. Uspeh Scott-ove emulzije je, kakor uči izkušnja, pogosto tako presenetljiv, da slabotni otroci prekosijo svoje tovariše iste starosti i v telesnem i v duševnem oziru. Vendar vsikdar le prava Scott-ova emulzija, nikdar ponaredb.

Cena originalni steklenici 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah. Če pošljete 50 vin. v znamkah na Scott & Bowne, D. Z. O. Z., Dunaj VII., in se sklicujete na ta list, dobite poskušnjo pošiljatev od ene lekarn.

Poročilo o sejmu pitane živine v Gradcu dne 24. oktobra 1912.

Prignalo se je 397 volov, 342 bikov, 390 krav in 14 teleta. Skupaj 1137. Cena za 100 kg žive teže: lepi pitani voli 100 do 112 K, srednje debeli 92 do 98 K, suhi 80 do 92 K, biki 76—98 kron, lepe pitane krave 80—90 K, srednje debele 64—78 K, suhe 46—62 kron. Izvozilo se je na Gornje Štajersko 120, na Tirolsko 39, na Nižje Avstrijsko 48, na Češko 195, na Moravsko 61 in na Nemško 7 kom. Tendence: Na ta sejem se je prignalo 280 komadov več kot prejšnji teden. Cene splošno neizpremenjene.

Romeo in Julija

se nista tako ljubila, kot želi bolno telo levovo francosko žganje z mentolom. Proti revmatizmu, glavo in zobobolu, utrujenosti itd. se ne rabi to svetovno-znano zdravilo samo na zemlji, ampak tudi v zraku. Korajžni zrakoploveci

sedijo v zrakoplovu

in mažejo svoje otrpele roke s pravim levovim francoskim žganjem z mentolom. To čudovito sredstvo se dobi v vsaki lekarni in trgovini za 44 vin. Kje še ni zaloge, se naj naroči od edinega izdelovalca

Aleksander Kalmár, Dunaj II/2.

Severni kolodvor. Poštne pošiljatve po poštne povzetju od K 4:40 naprej.

Listnica uredništva.

Prijateljem: Prosimo Vas nujno, da greste od hiše do hiše in pridobivate novih naročnikov. Mi lahko še tako lepo vabimo in tako skrbno pišemo, ako ni agitatorjev od osebe do osebe. Sedaj je čas za agitacijo, zato nujno prosimo za živalno agitacijo. — Križevci: Ni vredno, da bi odgovarjali na napade take malovredne osebe. Pišite raje kaj drugega. Pozdravljeni! — Sv. Benedikt v Slov. gor.: Naš tozadevni dopis slovi, kakor smo se informirali na resnični podlagi. Da bi naše nasprotnike branili, to nam še v glavo ne pade. — Vurberg, St. Janž, Gornja Radgona, Razbor, Sv. Tomaž, Rogoznica: Prihodnjic. — Ker smo preobloženi z gradivom o vojski je moralo več dopisov izostati. Prosimo le kratkih a stvarnih poročil. — Leskovec: Ne kaže razburjati duhove z ostrim napadom, boljše je delati mirno in vstrajno. Pozdravi! — Šalovci: Oprostite, vojska nam zvame toliko prostora, da takih reči ne moremo objaviti; sicer pa se bo ponujalec zausnic gotovo premislil, ker bi se drugače ženini začeli bati takega bodočega tasta.

Svoji k svojim!

Priporoča se največja in najcenejša svetovna priporočila slovenska trgovina

Rafael Salmič

v Celju, Narodni dor.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih zlatnine srebrnine in optičnih predmetov.

Najnižje cene! Postrežba točna! Mali dobiček! Dobro ime!

Razpošiljanje blaga po vseh delih sveta. Vsek Slovenec naj zahteva moj novi veliki cenik, katerega dobi zastoj in poštine prosto. Ni tisoče zahvalnih pism sem prejel vsled dobre in poslene postrežbe.

SUKNA in modne tkanine za gospode in gospe priporoča izvoznik hiša. **PROKOP SKORKOVSKY IN SIN** v Humpolcu na Češkem. Vzemite na preizkušnjo franco. Zelo zmerne cene. Na željo hačam dati tukaj izgotoviti gospodske oblike. 185 **CEFIRE**

Iščem viničarja za svoj vinograd v Mikulcu pri Zagrebu. Vstop začetkom novega leta, pogoji po dogovoru. Gustav vitez Pogratz, Zagreb, Visoka ulica 22. 1155

Zasebna hiša v Ljutomeru

s tremi sobami, kuhinjo, z veliko delavnico, ki se po ceni lahko predela v 2 sobi, jedilno shrambo, kletjo, dvorištem, drvarnico itd. stoječa na Starem tigu celo blizu glavnice ceste s solno lego, primerna za penzionista, rokodelca kakor tudi majhnega trgovca, se pod ugodnimi pogoji prostovoljno prodaja. Natančneje se izve pri g. Ferdinandu Herzog, trgovcu v Ljutomeru. 1171

Hiša z dvema sobama, kuhinja, velika klet in vrt se po ceni prodaja. Več pove Franc Korčec, Pobrežje pri Mariboru, Feldgasse 7. 1175

Viničar, 2 do 3 osebe brez otrok, se takoj sprejme. Posestvo Berg-hof nad tremi ribniki (poprej Lacarini). 1174

Pridnega učenca iz poštene hiše sprejme takoj Egger, čevljarški mojster, Stolna trg 14, Maribor. 1173

Več izvrstnih delavcev se za delj časa sprejme v vrtčarji Ogrizek, Maribor, Volksgartenstrasse 1172

Izrjenega krojaškega pomočnika sprejme takoj za stalno do Louis Arbeiter, Maribor, Koroška cesta št. 101. 1162

Dve hiši v Mariboru, prva z vrtom prinaša na mesec 305 K. Cena je 36.000 K; druga daje na mesec 240 K. Cena 26.500 K. Plačila jako ugodna. Pisma pod šifro „Penzionist“ na upravnistvo. 1180

Kolarskega učenca sprejme takoj L. Andraschitz, kolarski mojster v Ljubnem (Leoben) Zg. Štaj. 1051

Zdrav fižol-prepelicar (Wachtelbohnen) vsake množine se kupuje. Ponudbe pod naslovom „Fižol“ na upravnistvo „Slov. Gospodarja“. 1181

Lepo posestvo, hiša in gospodarsko poslopje, s 5 stanovanji, 10 minut od mariborske meje, Pobrežje. Veliki vrt in njiva; za vsakega rokodelca pripravno, kakor tudi za penzioniranega gospoda ali trgovca. Cena 10.000 K. Več pove lastnik Frauastaudenerstrasse št. 43, Pobrežje pri Mariboru. 1178

Loterijske številke:
Dne 26. oktobra 1912.
Gradec . 38 62 76 68 21
Dunaj . 90 57 48 30 56

Malsno štupo, suhe gobe, namizne jabolke in za mošt, hruške, fižol, oves, pšenico, ječmen, bučne zrnce, koruzno slamo od storžev, smrekove storže, vinski kamen, želod, krompir sploh vsa deželne pridelke, kakor tudi petrolejske in olnate sode, ter močnate, solnate in otrobnate vreče kupi vsako množino veletrgovina

Anton Kolenc
Graška cesta št. 22, Celjs.

500 kron!
Vam placam, če Vam moje sredstvo „Rias mazilo“ v treh dneh ne odpravi brez bolečin kurjih očes, stiskov in vkoreninjene trde kože. Cena 1 lončku z jamstvanjem pismom 1 K. Kemany Kaschau I, Postfach 12/76, Ogrsko. 1131

Trgovski učenec, iz dobre hiše, z dobrim šolskim spričevalom, ki je več slov. in nemškega jezika se sprejme v trgovini z mešanim blagom Mihael Serne, trgovec, Ruše, Štajersko. 1136

Vsa mizarska dela

preskribo po najnižji ceni Anton Nudl, mizar, Maribor, Tržaška cesta 6, 10 minut od Magdalenske cerkve. Ima tudi veliko zalogo raket od 7 do 40 K. Naročila se izvršujejo točno in bitro. 1137

Šrednje posestvo, ki meri blizu 16 oralov zemlje, so njive, travniki in hosta, dovolj za domačo rabo se prodaja. Jozef Štarkl, pri Sv. Lovrencu na Gorici h. št. 18, p. Store. Cena 8000 kron. 800 K lahko ostane. Posestvo je 10 min. od železne tovarne oddaljeno. 1144

Lepa hiša za najemnike z njivo in velikim vrtom za zeljarstvo, vse skupaj obsega 1/4 oralov, 4 svicje in drugo pohištvo. se vse po ceni prodaja. Vpraša se pri Rozi Trefalt, Maribor, Schwarzgasse 5. 1128

Malo posestvo,

ki obstoji iz hiše s 5 sobami, 2 kuhinjama, perilno kuhinjo, kletjo, zraven studenec, velik vrt, dva svinjjska hleva, 25 minut od Maribora, se za nizko ceno prodaja. Kje pove upravnistvo. 1147

Dolgostojna, dobrodoča trgovina mešanega blaga, z veliko zalogo, z lepo hišo vred, lepim vrtom, hlevi itd. se v najboljšem stanju, s stavbenim prostorom, ob meji mesta Maribor, na najlepši in najbolj prometni cesti, se takoj radi boleznj pod ugodnimi pogoji prodaja za 24.000 kron. Pojasnila pri: Alojz Weber, Maribor, Tržaška cesta 4. 1155

Dobro mesto za trgovino z usnjem in čevljarstvom potrebščini se radi boleznj odda. Pisma pod J. K. na upravnistvo tega lista. 1148

Gostilna na dobrem prostoru, lepa vila z velikim vrtom, najbolj prijavna za kako gospodo ali vrtnarja in lepi stavbeni prostori, se po nizki ceni prodaja. Vpraša se pri g. Mihael Sakovitz, Stolna ulica 8, Maribor. 1156

Lepo posestvo 8 oralov, 7.000 K. Lepi tri zidane hiše vinograd in gozd, vse pri hiši. Več pove Matija Žižek, Kamnica pri Mariboru. 1091

Pozor!

Fine pozlačene nagrobne križe, Tomažev žindro, železne in bakrene kote, vseh vrst železne peči in štedilnike (šparherte), slamo-rezne stroje, les, deske in fete, vseh vrst revolverje, puške, patrone „šrota“ kakor tudi vseh vrst železnino se kupi najceneje pri Alojz Maček, Maribor, Tržaška cesta zraven bolnišnice. Cena za fine revolverje 7—9—12 mm K 6:20, 6:60, 7:80. Ito fine pušice revolverje K 6:20, 7—, 8:80. Puške K 11:80, enocevne fine lancaster-puške in dvocevne K 35—40—, 45—, 50—. Pošilja se na vse strani, po pošti in po železnici. 479

Pošten, trezen konjski hlapec, ki je vajen tudi poljskega dela se sprejme s 1. januarjem 1913 v župnišču na Ljubnem. 1164

Viničar

(4 dobri delavci) se sprejme takoj v Partinju, p. St. Jurij v Slov. g. Razumeči se mora dobro na amer. nasade ter dobi 2 orala zemlje in 100 K denarja. Ponudbe pismom na g. Fr. Mulec v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 14. 1144

Mlad mizarski pomočnik se takoj sprejme pri Fl. Vertičnik, mizar Velenje, Štajersko. 1149

Več hiš
za eno ali dve družini v Krčevini ni pri Mariboru, moderno in solidno urejene, pet minut od glavnega kolodvora v Mariboru, se po ceni in ugodnimi plačilnimi pogoji prodajo. Vpraša se v uprav. 760

Prodaja se takoj 11 zelo lepih stavbenih prostorov med okrajno in dvema občinskima cestama pri D. M. v Brezju pri Mariboru, zraven cerkve in šole, sestojijo iz 2 parcel nji, krog 12.960 m² metrov velike. Vpraša se v upravnistvu. 364

Hiša v Mariboru

(Melje), pripravna za vsako obrt z devetimi stanovanji, z lepim vrtom in njivo, se pod jako ugodnimi pogoji takoj prodaja. Več se izve pri lastniku, Maribor, Khisl gasse 3, 1. nadstropje. 1173

Pohištvo

razpošilja na vse strani trgovina s pohištvom **Karl Preis,** Maribor, Stolna trg 6,

lepe postelje na valjar, nastavne postelje 15 K, kuhinjska oprava predalčne omare 28 K mize 9 K, stoli K 2:60, trde, polirane postelje 24 K, polirane mize 28 K, toiletno ogledalo 15 K, spalniki divani, otomani, 30 K, jedilne mize na poteg 34 K, usnjati stoli 9 K, vse vrste lesnega in tapciranega pohištva, posebni oddelek pohištva iz železa in medenine. Edini štajerski izdelek. Izvirne tovarniške cene. Žičaste podloge 8 K, matrace 6 K, železne postelje z ograjo 16 K, postelje iz medenine 68 K, emajlirane postelje 40 K. Slobodno na ogled. Sloboden nakup. Ceniki zastoj in franko.

STAMPILIJE
VSAKE VRSTE
K. KARNER
GRAVER
MARIBOR, Hrajska ulica 3.

Štefan Kaufman

trgovina z železnino v Radgoni
priporoča svojo veliko zalogo v lepo pozlačenih nagrobnih križev po jako nizki ceni. 601

Učenec se sprejme pri g. Gränitz Gosposka ulica 7, Maribor. 1049

Kože in volno kupuje g. Gränitz, Gosposka ul. 7, Maribor 1048

Gospodar z lepim posestvom se želi poročiti z 40 letno žensko, tudi vdovo, katere ima nekaj sto kron premoženja, ki ima veselje za gospodarstvo. Naslov v upravnistvu pod „Srečno ženitev“. 1163

Velika stolpna ura,

dobro ohranjena s štirimi kazalniki se po ceni prodaja pri Alojziju Iger, urarju v Mariboru. 1132

Stara dobroznana

gostilna

Soštarič v Mariboru, Mühl-gasse 15, se takoj prodaja. Vpraša se pri lastnici ravno tam. 1177

Gostilna

z gospodarskim poslopljem, z enakim skladiščem, lepim sadnim vrtom travnikom, njivo v bližini Maribora se takoj prodaja. Vpraša se v Mariboru Mühlgasse 15. 1178

Mlinarski učenec

se sprejme pri Francu Halbwirt v Göstingu pri Gradcu. 1167

Mleko (Vollmilch) 100 do 150 lit. kupi po visoki ceni neka mlekar. Ponudbe na upravnistvo lista. 1183

Alfa-brzoparilniki za krmo

izdelani v posebni novozidani tovarni za Alfa brzoparilnike.
! Patentirana iznajdba !
 kakor iz enega kosa vliči, zelo priprosti, nad vse trpežni in praktični parilniki sedajnosti.

Alfa-posnemalnik, model 1911

! Najostreje posnemanje !
 ! 20 let nepoškodovan !
 1.600.000 jih je v rabi ! 950 odlikovanj i.t.d.

Delniška družba Alfa separator Dunaj XII/3.

Kapljice za svinje

Cena 1 steklenice je 1 krono.

Gospod A. H., Sv. Križ, piše:
 Hvala Vam za priposlano zdravilo: Svinjske kapljice za rdečico: **Uspeh vrlo poveljni!**

Gospod Janez K. piše:

Prav dobro pomagalo!

F. PRULL:

mestna lekarna pri c. kr. orlu
 Maribor, Glavni trg šte. 15. 450

V korist je vsakemu

in si prihrani veliko denarja, če kupuje vse kar rabi v slovenski trgovini

J. N. Šoštarich: Maribor

Gosposka ulica šte. 5.

Ker dobi samo pri tej tvrdki najboljšo blago za moške in ženske obleke, vsakovrstno platno za rjuhe in drugo perilo, druk, saten, cefir, zgotovljene obleke, srajce za moške, ženske in dečke, velika izbira kravata, ovratnikov, nogavic, dežnikov, naramnic itd. 628

Cene veliko nižje kakor drugod.

Veletrgovina s špecerijo
 in z deželniimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Graška ulica št. 22.

Kaj dehalo!

Kaj grobnost!

Prazen je izgovor da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim špecerijskim blagom, tako da zamore popolnoma ustrešiti zahtevam cenj. gospodov trgovcev proti vsaki konkurenci, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če sudi z najmanjšim poizkusom in prosim za mnogobrojen obisk. Velečastitim gospodom duhovnikom poročim voščene kakor tudi druge vrste sveč ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke, kakor: oves, pšenico, suhe gobe, fižol, seno, orehe, vinski kamen itd., sploh vse po najvišjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vrste ter petrolejske in druge soče.

Cenjenim kmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena zanesljive kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domačo deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krompir za saditi, bel, rumen ali rožen. Za krmiljenje živine pa imam v zalogi riževo moko in otrobe v ceni od 9 do 13 K per 100 kg.

Poština naročila se izvršuje z obratno pošto.

Kmetje pozor!

V Mariboru Stolna ulica (Domgasse) je prva ljudska kavarna prenovljena ter je v taisti zopet vse snažno in v lepem redu. Tam se dobiva čaj, punč, kava, mleko in druge okrepcilne pijače, kakor tudi mrzla jedila po zelo nizki ceni.

Podpisani vabi vse kmete, kateri vozijo svoje pridelke v Maribor na obilen obisk.

MATIJA OBRAN.

1087

Kdor ve razločiti dober likér od slabega, se ne da preslepiti s ponaredbami, ampak zahteva pristni

694-11

Po slabem pitju
 Si bolan,
 Od tega boš
 Vesel, močan!

»FLORIAN« ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela.

Silv. Fontana ml. Maribor

Tegethoffova cesta

kupuje in izmenja vse deželne pridelke po najvišjih cenah. 1016

Lastna tovarna ur v Svici

1887

Zahtevajte "JUBILEJNI CENIK" zastonj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

Dobro blago Kdor Edina slov. trgovina točna gostrežba z železnino

si hoče prihraniti denar

1163 kupuje vse v slov. trgovini

Ivan Veselič & drug

v Ormožu, podružnica Velika nedelja.

Največja zaloga manufakturnega blaga, kakor sušna, druka, hlačovine, platna itd. Vsa vrste špecerije, najfinije moke, kave itd. Največja zaloga vse vrste železnine, kakor tudi vsi okovi za mizarje in stavbe po najnižjih tovarniških cenah. — Kupuje zrnje, kakor pšenico, rž, fižol itd. potem jajca, suhe gobe, perataino vedno po najboljših dnevnih cenah.

Št. II, 49.820
5221

Razglas.

Pletarski tečaji na deželni vinarski šoli v Silberbergu pri Lipnici.

Da se znanje izdelovanja navadnega, v gospodarstvu, osobito pri vino- in sadjereji potrebnega pletarskega blaga po celi deželi razširi in udomači in da se dobi za kmetijske delavce za zimski čas delo in zaslužek, je deželni odbor sklenil na imenovanem zavodu v zimskih mesecih za 12 udeležencev napraviti pletarski tečaj od 1. decembra do 15. februarja.

Udeleženci dobijo na zavodu poleg prostega poka tudi prosto stanovanje in imajo samo za hrano katero dobijo tudi v zavodu, plačati mesečno 24 K. Prijaviti se je treba do 15. novembra pri štaj. dež. odboru potom občine, okrajnega zastopa ali kmet. podružnice.

Pogoji: starost najmanj 16 let, pristojnost v eno izmed štajerskih občin, pravnostno spričevalo in jamstvo za plačilo doneska za hrano.

Gradec, dne 8. oktobra 1912.

1159

Stajerski deželni odbor.

Serravallovo železnato kina-vino

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna odlika in častni diplom k zlati kolajni ::

Krepilno sredstvo za slabotne, malokrvne in rekonvalescente. Povzroča voljo do jedi, utrjuje živce in popravi kri. Izborena okus. Nad 7000 zdravniških spričeval.

I. Serravallo, c. kr. dvorni dobavitelj Trieste-Barcola.

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol litra 4 K 2'60 in po 1 liter 4 K 4'80.

Denarja ni,

draginja je vedno večja, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 do 20 K na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pismu pet znamk po 10 vinarjev in svoj natančen naslov na:

Josip Batič, Ilirska Bistrica, Kranjsko.

1166

Redek priložnostni nakup!

Trgovina z manufakturnim, platnenim, perilnim in čevljarškim blagom, stara že 30 let in v najboljšem teku na najživahnejši ulici v Gradcu, se s hišo vred ali brez hiše, radi posebnih družinskih razmer prodaja ali da v najem. Potreben kapital 30 do 40.000 K. Dopisi od resnih kupcev pod šifro „slučaj L 1078“ na anononno pisarno Kienreich v Gradcu. 1168

Pozor.

Ugodna prilika, kakoršna se pač malokdaj nudi.

Dne 19. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne prodajale se bodo v prijaznem trgu Kozje na Spodnjem Stajerskem potom javne dražbe tri hiše, in sicer:

a) hiša šte. 99, pripravna za vpokojenega gospoda (tri sobe, kuhinja, klet, drvarnica v pritličju in ravno tako v prvem nadstropju) z lepim vrtom, obsajenim s sadonosnikom in vinskimi trtami, na lepem prostoru ob okrajni cesti;

b) hiša šte. 100, velika, prostorna, z lepimi sobami za gostilno in prenočevanje tujcev, klavnico, sušilnico, veliko vinsko kletjo, ledenico, mesnico in hlevi za konje, govejo živino in svinje; sedaj se izvršuje na tej hiši gostilniška in mesarska obrt z izbornim gmotnim uspehom;

c) hiša šte. 101 za stanovanje s 5 lepimi sobami, kuhinjo, kletjo, drvarnico in vrtom.

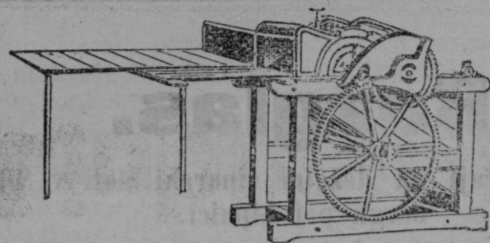
Kupnino bo delno v gotovini poplačati, velik del bo lahko ostal vknjižen.

Natančnejša pojasnila daje

1162

Anton Ivnik,

trgovec v Bučah pri Kozjem.

Nabavite si:

nosilce, okovje, strošno lepenko, črepaljke, vodovodne cevi, štedilnike, stavbene potrebščine, mlatilnice za roko in na vitelj (gepelj), vtille, in vse druge poljedeljske stroje in orodje najboljšega in vse druge predmete železniške stroke

izdelka in najboljše kakovosti; vozne plahte

pri veletrgovini z železnino

473

„Merkur“ P. Majdič, Celje.

40 klavirjev in harmonijev

boljboljši pianini), Stelzhamer in Hörigel (amer. harm.), vseh vrst glasbenega orodja, strun in muzikalij ima v veliki izbiri izključno in edinole **A. Breznik, in učitelj „Glasb. Matice“**, **Liubljana**

dvornih trdk Bösendorfer, H Heitzman (naj- sodno zapris. strokovnjak

Kongresni trg št. 15 („Zvezda“, nasproti nunske cerkve). Svarim pred

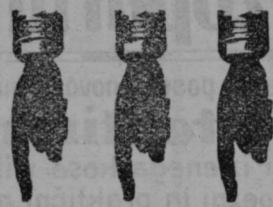
nakupom event. falzifikatov ali slabega blaga, zlasti ker dobi pri 15 kron

meni vsakdo na obroke po prvovisten instrument gori imenovanih slovitih trdk z resnično 10letno garancijo.

Kdor si izposodi pri m-ni klavir, postane tudi lastnik istega dočim je dosegla najemščina višino kupnine! Velikanska zaloga najb. violin, harmonik, citer, tamburic itd. po najnižjih cenah. Zamenjava najugodnejša. Uglasevanje in popravila točno in cenno. 968

Dobrotnik

človeštva.

Prepotrebno za vsak zaprti prostor, kjer se ljudje vzdržujejo, je avtomat. delujoči

„Titania“

aparat za odpravo mokrote,

ki se je v tu- in inozemstvu izborno obnesel.

Proračuni zastonj.

Zastopniki se iščejo.

„Titania“-delavnice, Wels 209.

Zgornje Avstrijsko.

Pisarna Nj. c. kr. visokosti, prevzv. g. nadvojvoda Rajnerja: Z visokim dovoljenjem se Vam rade volje naznanja, da so vsi tri, za sobane njih cesarske in kraljevske visokosti prevzv. g. nadvojvoda Rajnerja, poslani „Titania“-aparati za odpravo mokrote se zelo iz- ršno obnesli in svoj namen popolnoma dosežejo. J. Schlemmer, nadvojvod. hišni inšpektor.

TISKARNA SV. CIRILA

Koroška cesta 5 MARIBOR

lastna hiša

Državni telefon št. 113

ima najboljše stroje, črkostavne stroje z lastnim električnim obratom, najnovejše črke in moderne obrobke ter se priporoča, da napravi vse v nje stroko spadajoče reči kakor:

časnike, knjige, brošure, računske sklepe, zadružna in društvena pravila, nadalje za posojilniške, občinske, šolske, župnijske in druge urade uradne zavitke z natisom in glave pri pismih, kakor tudi za obrtnike in trgovce, krčmarje, društva in zasebnike: pisma, ovitke, okrožnice, račune, opomine, menjice, cenike, jedilnike, vabila, plesne rede, vsprejemnice, zaročna naznanila in pisma, vizitnice in napisnice, plakate in naznanilne cedulje itd.

Diplome za častne občane in ude društev v primerni velikosti in olepšavi. Parte in žalostinke v najlepši opravi.

Vsa naročila se najhitreje in ceno izvršujejo.

Pošt. hran. št. 25010

Prodajalnica tiskarne sv. Cirila

priporoča svojo bogato zalogo vseh tiskovih potrebnih za župne, šolske in občinske urade, za posojilnice, odvetnike, notarje, društva in zasebnike. Priporoča tudi pisalne potrebščine, kakor, črnilo, peresa, svinčniki, radirke, ravnila, tintnike itd. Raznovrstni papir, kancelijski, pisemski v zavitkih, kasetah, papir za sekirice (notni papir). — Trgovske knjige v raznih velikostih. Spominske knjige (Poesie). Knjige za slike (Photographie-Album) itd. — Istotako se priporočajo raznovrstni molitveniki kakor:

Venec pobožnih molitev in sv. pesmi, Sveto opravilo, Malo sv. opravilo, Hodi za Kristusom, Hoja za Marijo, Marija žalostna mati, Družbine ali Dekliške bukvice, Ključek nebeški, Prijatelj otroški, Večna molitev na čast presv. R. Telesu, Šmarnice jeruzalemskega romarja, Ordo providendi. Premišljevanje o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa, Duhovni vrtec ali molitvenik za katol. mladež, Marija, mati dobrega sveta, Vrtec sv. devišva itd. — V zalogi ima tudi raznovrstne druge knjige n. pr.: Katekizem o zakonu, Katoliška liturgika, Pobožni ministrant, Občna metafizika, Razlaga velikega katekizma, A. M. Slomšeka zbrani spisi, Obrednik za organiste, mali ročni Officium defunctorum, Sv. birma, Marijino življenje in druge. — Dobe se tudi križi, stenski, nikljasti leseni razne velikosti in cene. — Svetinjice iz aluminija, Srca Jez. in Mar., Naše ljube Gospé, Čistega Spočetja. Posebno se priporočajo svetinjice, ki se lahko nosijo namesto raznih škapulirjev, kakor tudi za Marijine družbe. Rožni venci, leseni in košeni, kokus, biserni in srebrni po raznih cenah; tudi križci za rožne vence.

Delniška glavica 8 milijonov kron.

Podružnica

Rezervni zaklad 800.000 kron.

sprejema vloge na vložne knjizice in jih obrestuje po od dne vloge do dne dviga brez vsacega odbitka.

4 1/2 %

Ljubljanske kreditne banke
v Celju

Vloge na tekoči račun obrestuje najkulantneje.